

Velja po pošti:
za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 28.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:
za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izvenomli nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Združeni krščanski Sloveniji!

Ljubljana, 9. oktobra.

Katoliški Slovenci stojimo pred zgodovinskim dogodkom: Padla je zadnja liberalna postojanka in ob mrliškem odru goriskega lažisvobodomiselstva se rodi nova Slovenija, Ilirija oživljena, vseslovenska ljudska stranka. Vse umetnostvarjene meje padejo za nas in roko si podamo bratje enih misli od Mure do jadranskih čeri.

Boj se je začel in izvojeval na Kranjskem, nadaljeval na Štajerskem, posegel na Goriško in povsod kakor po železnem zakonu končal z zmago krščanskega demokracstva. Koroške meje še prestopil ni; kar je ondi od tujinske misli razgretih liberalnih glav, so kakor prezgoden plod brez zveze z materinim telesom, odtrgani od ljudstva, na smrt obsojeni.

Ne bomo ponavljali, kako ogromno, kako namenu primerno, kako visoko zamisljeno in iz plemenitih nagibov porojeno, kako trezno je bilo izpeljano delo, ki je naša načela do zmage privedlo. Dan za dnem smo s svojo delavnostjo, s sadovi svojih prizadevanj ovrgli eno liberalno laž in zmoto za drugo. Zdaj je padla publicia, da vera nima nič skupnega s politiko, zdaj fraza, da smo zoper napredek, da smo brezdomovinci, zdaj tujkanje, da nam je le za duhovniško nadvlado in ne za ljudstvo. S temi strašili danes pod cedim slovenskim nebom nobenega vrabca več ne oplašiš. Nasprotno pa ve vsak, da je z liberalstvom padlo protiljudsko odedušstvo, hinavščina v verskem oziru, prevlada požerušstva in — zveza z nemštvom.

Ni vredno govoriti; kar je bilo, je bilo. Eno dejstvo pa hočemo liberalstvu tako rekoč v slovo povdariti, to namreč, da liberalizem ni propadel samo pri nas, temuč da nevzdržno propada po vsem civiliziranem svetu in da je v tem propadanju čudovita zveza in soglasje po vseh deželah.

Angleška! Liberalizem se je ondi postalil vlade, a ustvaril ni nič posebnega, maložil ogromna bremena, a v socialnem oziru šel komaj črez srednj mero. Sicer pa je angleški liberalizem našemu kaj malo podoben razun v gospodarskih načelih. V verskem je resnično svobodoljuben, saj se je zgodilo, da so izvolili nedavno za lord-mayorja, župana, v Londonu zaved-

nega katoličana. Ampak »socialni« program liberalizma je tak, da ga nobeden ne mra — povsod pri dopolnilnih volitvah zmagujejo zdaj konservativci in socialisti. Vsak otrok na Angleškem danes ve, da pri prihodnjih volitvah za parlament, ki bodo kmalu, dobe večino konservativci in socialistična stranka, takozvana labour party.

Španska! Tu drži žezlo konservativni Maura; ne omajajo ga poizkusi liberalcev, ki bi radi zopet prišli do državnih blagajn in pognali deželo v tiste katastrofe, ki so vedno nastopile, kadar je zasedel vlado liberalce. Edino, kar so svobodomiselci napravili, so bili — barcelonski zločini: v družbi z anarhisti in socialistimi demokraci so liberalci pod vodstvom Ferrera požigali samostane, poplenili banke, oskrunjevali mrlične in vpepelili cela predmestja.

In Francija? Liberalizem je tu bankrotiral do zadnjega beliča — na čelu ministrstva je Briand, socialist. Katoliški misli ni udušil; duhovščina je bolj kot kdaj zavedna in za največje žrtve in boje pripravljena, posvetništvo pa komaj čaka, da se stavba svobodomiselne gnijlobe podere. Delavstvo čaka rešitve iz tistih neznošnih razmer, kojih simbol je Courrières — armada se sramuje svoje sramote — slehernega Francoza obide stud ob korupciji, ki kuži vladu, parlament in uradništvo.

Tudi v Italiji in v Rusiji stoji vsa javnost pod vtisom, da »svobodomiselstvo« zna samo razdirati in nič zgraditi. Kako žalosten je v Rusiji polom, onemoglost in nerodovitnost liberalstva in revolucionarne mladine! In v Italiji ne morejo napraviti liberalci niti začetne črke ene postave, ako se ne ozirajo na katoliško, vsakemu brezverskemu poizkusu nasprotno ljudstvo. Dvajset let skoro že počiva postava o razporoki v mizicni ministrskega predsednika, pa jo nobena vlada ne upa privleči na beli dan in prav tako se je ponesrečil poizkus krasnega judovskega tipa, naučnega ministra Rave, da bi spustil skrivoma brezverstvo skozi špranjo ljudskošolskih vrat.

Najbolj pa je za nas poučna Nemčija, ker so nam odnotne razmere najbližje in tudi v marsikaterem oziru avstrijskim skoro do pičice podobne. Letos je katoliški centum v zvezi s konservativci in Poljaki podrl liberalizem in vrgel kancelarja Bülowa, ki je bil do vratu v liberalce zaljubljen.

Zanimivo je, kako parlamentarno najizkušenejša in najmočnejša stranka, nemški centum, o pobitih liberalcih sodi. Vo-

ditelj centra je znani Spahn. Kadar ta mož govori — ne zgodi se velikokrat — je napeto pozornost vsa Nemčija. Vladni in svetovni listi se pehaajo, kdo bo prvi poročal; naša »N. Fr. Presse« ima velik praznik, kadar vjame kak Spahnov govor ali intervju. Spahn, politik svetskega glasu, vseobsežnega znanja in svetovne izkušnje, je govoril o splošnem političnem položaju zadnjič pretekli mesec in sicer v Bonnu. O liberalizmu je dejal dobesedno tole:

»Politična delozmožnost liberalizma je v vsakem oziru neznatna; zgodovina našega naroda nas sploh učil, da so liberalci vedno takrat, kadar skušajo najbolj pozornost nase obrniti in se najbolj bahajo bodočih zmag, v najslabšem položaju. Tako je bilo leta 1866, tako l. 1879/80, tako je tudi zdaj. In kakor pred 45 leti Bismarck spričo upitja in odpora liberalnih strank na Pruskem ni niti z obrvmi trenil in je šel svojo pot naravnost naprej, tako smemo tudi mi s konservativci vred, sledeč zgledu tega izrednega državnika, stopati dalje, ne meneč se za pretnje in velikoustenja liberalcev. Liberalizem je v Nemčiji zaradi svojih tujinskih, ne iz naroda vzraslih idej in svojega nesocialnega mišljenja vedno nesimpatičen in nemški narod, ki se sme s ponosom imenovati eden izmed prvih kulturnih narodov na svetu, ni v svoji celoti nikoli bil liberalen! Prevzetnost, neresničnost in proticerkveno mišljenje, ki ga kaže liberalno časopisje in razširja liberalna agitacija, odbijata vsakega resnično izobraženega človeka.«

»Ali pa ima« — nadaljuje Spahn — »liberalizem v svoji pomlajeni obliki kaj upanja do uspehov? Liberalizem se je velikokrat pomlajeval — vedno takrat, kadar je bil tepen. Ali jaz sem, kakor so bili vsi naši veliki politiški predniki trdnega prepričanja, da liberalizem v svoji vnovič »pomlajeni« obliki sploh niti častnega imena politične stranke ne zasluži. Liberalizem že dolgo ni več stranka, naj je v tej ali oni obliki. Liberalizem je kakor tekoča, peneča in vzvalujoča masa, ki sili naprej, pa brez določene cilja; se pretaka in premika zdaj sem zdaj tje in nikjer ne najde meje in toka. Te podobe ne kaže liberalizem samo pri nas — on delj svojo usodo z liberalizmom vseh evropskih dežela. Kredita nima pri nobeni stranki in socialni demokrat Kautsky je zadnjič zapisal, da če bi kdaj prišlo do vlade kapitalističnega svobodomiselstva, bi se izselil v Meklenburško, pod pogojem, da bi ondi bili še na vladi velereakcionarni junkerji in pastori!«

Besede Spahnove zadenejo liberali-

zem v dno srca. Masa brez cilja in smotra, zmeda, kaos. Tak je bil tudi pri nas in kar ga je še, to so umazane usednine v tem brezsmotrenem toku, politični bankroterji, izgubljeni, nezavedneži, sirovine. Kamen in gnijla jajca so jim še ostala in par mest, to pa po zaslugi zastarelega in protiljudskega občinskega volivnega reda.

Kadar se jim najslabše godi, najbolj vpijejo! Krasna beseda! Za vrat jih je zagrabilo slovensko ljudstvo, še en pritisk, če bi bili neusmiljeni, pa bi niti dihati več ne mogli. Pa kriče in kakor pijanec kolmejo, da bodo že pokazali!

Slovensko ljudstvo bo šlo dalje ravno s tisto mirnostjo, zavestjo in treznostjo, kakor dozda. Še govora ni o brezdelju ali prevzetju, ker smo zmagali. Kaj še! Zdaj šele se delo začinja, da zgradimo novo Slovenijo, da si okrasimo in ovenčamo dom, iz katerega so pregnani glodavci in mrčes. Vseslovenska ljudska stranka, ki se l. t. m. ustanovi, je ta dom! Neodvisno in neovirano kakor prej se bodo politično in kulturno razvijali naši štajerski, koroški in primorski bratje, le za skupne velike zadeve bomo združeni v enem kolu!

Vseslovenija, resnično dom ljudstva in dom naroda, mati lepše bodočnosti, vir novih moči, da si nam pozdravljena!

Ilir'ja vstan'!

Interpelacije poslancev S. L. S.

Ljubljana, 9. oktobra 1909.

V današnji seji so vložili poslanci S. L. S. več interpelacij, ki so se prečitale v današnji seji. Poslanec Kobi, dr. Šusteršič in Povše so vložili prošnjo vrhniškega okrajnega cestnega odbora za 38.000 K v pokritje primanjkljaja za cestno zgradbo Polhov Gradec - Zalog in Vrzenec - Št. Jošt. Navajamo besedilo v današnji seji prečitanih velevažnih interpelacij poslancev S. L. S.

RAZMERE NA DRŽAVNIH ŽELEZNICAH.

Interpelacija

poslancev Jarca, Pibra, Lavrenčiča in tovarišev do gospoda deželnega predsednika barona Schwarza o razmerah na gorenjskih progah državnih železnic.

Prometne razmere na gorenjskih progah državne železnice povzročajo že več let pritožbe, ki jih pa žalibog do danes niso vpoštevali na pristojnem mestu. Notorično je, da ravno gorenjske proge državnih

tega niso bili baš sijajni. To se je pokazalo na dan volitve. V mnogih občinah se ljudstvo volitvi sploh ni odzvalo; ostalo je doma. Drugod se je zbrala peščica radovednežev, ki je volila, kakor je mandarin hotel. Neki v Šantungu se je zbral sicer lepo število volivcev, a noben ni privoščil svojega glasu drugemu, ampak vsak je volil — sam sebe. Treba je bilo precej časa, da je mandarin dopovedal ljudem, da to ne gre, ampak da ima občina pravico voliti le dva volivna moža. Volitev se je morala ponoviti vsled tega trikrat. A tudi hudomušnih slučajev ni manjkalo. V glavnem mestu pokrajine Hunan je petdeset volivnih mož oddalo neki javni ženski svoje glasove, medtem ko je ondodni gubernator vjel komaj dva glasova. Volivni možje so to pot redkokje oddali svoje glasove iz prepričanja in po naročilu svojih volivcev. Prodali so jih ali za denar ali lepo besedo ali sicer za kako uslugo. Marsikomu je tudi odvisnost zamorila lastno prepričanje. Pa kaj bi se zgražali nad temi nepravilnostmi, saj se take reči godé tudi izven Kitajske, dasi ne v tolikem obsegu. S časom uturene biti tudi na Kitajskem drugače. Začetek je povsod težaven.

V Šantungu bo sedelo v deželni zbornici 100 poslancev. Deželni zbor bo imel poleg predsednika tudi dva namestnika. Mesečna plača prvega bode znašala pri-

bližno 450 kron, druga dva pa bosta vlekla po 360 kron. Sedemnajst poslancev bode voljenih permanentnim; to bo najbrže nekaj deželni odbor. Njih plača ne bo posebno mastna, kajti mesečnih 150 kronic ni bogvé kaj za take gospode. Štirje tajniki gotovo ne bodo zadovoljni z beraškimi 60 kroňami mesečno. Drugi poslanci pa ne dobé nobenih dijet, ampak prejmejo le za vsako zasedanje približno 570 kron potnih stroškov. — Kot zanimivost za vrle slovenske kuharice bodi še omenjeno, da dobé štirje zbornični kuharji mesečno po 10 kron. Kaj ne, ne baš mikavna plača!

Novo ustavno življenje pa zahteva od Kitajcev tudi novih primernih stavb. To je gotovo, da do najnovejšega časa ni bilo na celem Kitajskem — izvenmši morebiti par dvoran v cesarski palači v Peking, — niti jednega v domačem slogu zidanega poslopja, kjer bi bilo zborovanje take korporacije, kakor so deželni zbori, le za silo mogoče.

V Tsinanfu, glavnem mestu Šantunga, je ta neizogibno potrebna stavba že pod streho, a pobeljena še ni. Do kolavdacije bo preteklo še par mesecev. Stavba obsega več poslopj. V sredi je zbornica, ki ima okroglo obliko ter je jako visoka. Spodaj bodo sedeži za poslance, odzgoraj pa galerije za občinstvo. Okoli te ogromne zbornične rotunde pa so v primerni

razdalji druga dvonadstropna poslopja, kjer bodo urejene posvetovalnice, restavracije, knjižnica in nekaj stanovanj. Zbornična kuhinja bo urejena kar najmodernejšo. Vsa stavba je obdana z visokimi zidom.

Najmanj sreče so imeli do sedaj Kitajci z reformo na šolskem polju. Delalo se je takorekoč brez glave. Zato tudi nikjer ni opaziti nobenih uspehov. Začeti morajo iz novega. Načrt, ki ga je pred pol letom izdelal prvi kitajski učenjak Džang-še-tung, je sicer lep, kitajskim razmeram precej prikladen, a je jako dvomljivo, da se obnese. Značilna je v njem določba, da na novih šolah ne sme biti o krščanstvu niti govora. — Razne evropske države si prizadevajo z ustanavljanjem višjih učilišč dobiti nekoliko vpliva na šolsko reformo. Tako so Angleži ustanovili na lastne stroške v Honkongu vseučilišče, kakoršna so v Evropi, da bi Kitajcem ne bilo treba hoditi v daljno inozemstvo, ampak lahko potolažijo svojo žejo po visoki učenosti kar doma, brez posebnih stroškov. Ta ideja praktičnih Angležev je najpametnejša, kar se jih je dosedaj pojavilo na kitajskem izobraževalnem polju. — Nekaj jedakega namerava tudi Francoska v Sanghaju. — Vsiljivi Nemci seveda tudi nočejo zaostati. To jesen otvorijo v Tsingtau takoimenovano kitajsko-nemško univerzo. Podučevalo bode na

LISTEK.

Pismo s Kitajskega.

O. Veselko Kovač.

XXXV.

Volitve za deželne zbore so večidel končane. Volivnih bojev ni bilo. Saj se morajo stranke, ki take boje povzročajo, šele poroditi. A kljub temu se te deželne volitve niso vršile brez zanimivosti.

Predvsem treba vedeti, da ljudstvo na deželi, ki še ne pozna časnikov, o tej novi stvari ni imelo — in tudi še nima — prav nobenega pojma. Treba je bilo političnega poduka. Vlada je razposlala v ta namen po deželi ljudi, ki naj bi ljudstvu razjasnili novo naredbo. V svesti si svoje dolžave pa so ti izvoljenci nastopili na deželi z veliko avtoriteto in delali pred vsem za svoje interese. Goljufali so kmeta za denar in napeljavali vodo na svoj mlin. Tako počenjanje in pa to, da so morali ti državni emisari objednem poizvedovati o dohodkih posameznih gospodarjev, je med ljudstvom v mnogih krajih vzbudilo tolik sum proti tem političnim učiteljem, da se jih je vse ogibalo. Nastalo je splošno mnenje, da se gre pravzaprav le za nove davke. Uspeli potovalnihi učitelji vsled

železnice največ neso državi bodisi glede osebnega ali tovornega prometa. Zaradi tega bi bilo upravičeno misliti, da se oziroma tako železniško ravnateljstvo v Trstu kakor železniško ministrstvo na Dunaju na ta veliki dohodek, ki ga dobiva ravno iz teh prog in vstreza upravičenim željam prebivalstva in potujočega občinstva. A temu ni tako. Gorenjske proge državnih železnic spadajo danes žal med tiste proge, ki jih pristojne oblasti naravnost zanemarjajo.

Kar se tiče

osebnega prometa,

vstreza ta pač deloma svetovnemu, prav malo pa lokalnemu prometu. Na Bohinjski progi imamo pač brzovlake, samo zaradi zveze Trsta z Dunajem. Dasi so pa tudi na progi Ljubljana - Trbiž že pred veliko leti položili za brzovlake predpisane relize in železne prage na menjalnicah, dasi je že z ozirom na tujski promet nujno potrebna hitra zveza Bohinjske železnice s središčem kranjske dežele, z Ljubljano, ki je naravno križišče kranjskih železnic, vendar do danes še zastoji čakamo, da bi se vpeljali brzovlaki na tej progi. Ravno tako pa pogrešamo direktnih voz med Ljubljano in Boh. železnico. Dočim se interese trudi, da povzdigne zimski šport v Bohinju in odpro deželi nov vir dohodkov, drž. uprava zato nima zmisla. Tako morajo potniki, ki hočejo v Bohinj, dolge ure pozimi prezebat na ponesrečenem kolodvoru jeseniškem.

Glede na

lokalni promet,

menda ni dežele, ki bi bila v tem oziru tako slabo preskrbljena, kakor ravno ta oroga.

Prvi vlak prihaja v Ljubljano z Gorenjskega ob sedmi uri zjutraj, drugi šele ob pol 12. uri. K prvemu morajo potniki vstajati doma že v trdni noči, z drugim pa prihajajo veliko prepozno za vsak zaseben, kakor uraden posel. Ministrstvo je dalje odklonilo opetovano prošnjo občinskega zastopa v Bohinjski Bistrici, da bi se vlak št. 25, ki poleti ob 9. uri 35 minut zvečer ostaja na Bledu, podaljšal do Bohinjske Bistrice in se od tam tudi vračal proti Celovcu. Vsled tega more tujec, ki hoče na večer v Bohinj, priti samo do Bleda; pot do ene izmed najvažnejših točk tujkega prometa, do Bohinja, pa mu je zaprta. Vlak št. 1715 odhaja iz Trbiža 20 minut prej, nego pride koroški vlak, tako da je železniško ravnateljstvo samo krivo, da ta vlak nima potnikov. Res je sicer, da so gorenjske občine pred tremi leti same prosile za tak vojni red, a ta prenegleni sklep so preklicale brez uspeha že opetovano. Nečuvstvo pa je, da je ravnateljstvo opustilo s prvim oktobrom vlaka št. 1720 in 1721 na progi Jesenice - Trbiž. Vsled tega morajo potniki iz kranjskogorskega okraja že prejšnji večer v Ljubljano, ker prihaja zjutraj prvi vlak v Ljubljano šele ob pol 12 uri.

Neugodne razmere na kamniški železnici.

Enako neugodne so razmere na kamniški železnici, dasi morejo edino ugodne zveze zagotoviti Kamniku reden tujski promet, timbolji, ker je Kamnik izhodišče za Savinske planine. Kako ljudstvo sodi o naglici vlakov na tej progi, je splošno znano. Največji nedostatek je pač, da vlakci te proge vozijo samo do državnega kolodvora in od ravnatam tudi odhajajo. Kako prijetna je pot iz Ljubljane na državni kolodvor v Šiški, ve samo tisti, ki jo mora večkrat pregaziti v prahu, blatu ali snegu. Mestna občina kamniška je dalje vložila

meseca majnika na železniško ravnateljstvo prošnjo za nov vlak, ki naj bi odhajal iz Kamnika ob 1. uri 30 minut popoldne in se vračal iz Ljubljane ob 3. uri 20 minut popoldne. O usodi te prošnje nam do danes še ničesar ni znanega.

Zanemarjene postaje na progi Ljubljana-Trbiž.

V skoraj 40 letih, kar se je otvorila proga Ljubljana - Trbiž, se na postajah v stavbnem oziru ni storilo skoraj prav nič. Dve verandi in mali prizidki na Gorenjski progi — to je vse, kar se je zgodilo. Tip kolodvora, kakršen ne bi smel biti, ne iz prometno - tehničnih ne iz varstveno-policijskih ozirov je ljubljanski kolodvor državnih železnic. Skladišča so na tem kolodvoru popolnoma nedostopna, tako da mora ležati blago dan zadnem na cesti. A tudi na drugih kolodvorih so prostori za osebni in za tovorni promet ravnotako pomanjkljivi.

Postaje Bohinjske železnice.

Celo na kolodvorih komaj otvorene bohinske železnice ni bolje. Skladišča za tovorno blago so v Bohinjski Bistrici in na Bledu premajhna. Ta nedostatek je doznalo tržaško ravnateljstvo že pred tremi leti, a ministrstvo zavlačuje stvar v kvar interesentov. Za povzdigo tujkega prometa na Bledu in v Bohinjski Bistrici je treba zlasti v zimskem času vozne cene znižati še bolj, nego so znižane sedaj. Ravnateljstvo v Trstu je v to kompetentno in tako znižanje lahko izvrši. Tudi je na teh obeh postajah razsvetljava škandalozna in je treba vpeljati vsaj acetijsko luč; dokler še ni elektrike. Tehnice na blejskem kolodvoru tudi še do danes ni!

Pritožbe o jeseniškem kolodvoru.

Pritožb o jeseniškem kolodvoru ni ne konca ne kraja. Postajni prostori so vobče premajhni, tiri, prehodi itd. nedostatni. Dasi je znan slučaj ponesrečenega davkarja Terčeka iz Bosne, dasi se tu vedno zbirajo stotine romarjev, planincev, tujcev, delavcev itd., se vendar kolodvor ne preuredi razmeram primerno, dočim gradi država svetovni kolodvor v Beliahu, kjer ni promet niti približno tolik, kakor na Jesenicah. Omeniti je tudi, da so Jesenice v področju tržaškega ravnateljstva edina glavna postaja za prekladanje blaga; priprava za to in osoblja seveda ni.

Za postajališče Podhom.

Prebivalstvo občine Gorje se že dolgo poteza za napravo postajališča Podhom med Bledom in Dobravo. A ravnateljstvo prošnji noče ugoditi, češ, da so tehniške ovire. Tehnika je pač dovolj razvita, da premaga take ovire, direkcijske in moč ljudstvu pomagati. Postajališče v Podhomu bi služilo veliki občini Gorjanski, posebno še vašem Zasip in Podhom. Treba bi bilo samo, da bi se ustavljalo par vlakov za osebni promet.

Nedostatki v Radovljici, Kranju, Škofji Loki, v Vižmarjih.

Nedostatni so tudi drugi kolodvori. Omenjamo le kolodvor v Radovljici in zlasti v Kranju, kjer se sicer nekaj prezidava, a se ravno ob tej priliki najbolje vidi, kako nezadostni so vsi prostori. Enake so razmere tudi na kolodvorih v Škofji Loki, kjer se je po dolgem moledovanju sicer napravila tehnična, a razširjenja skladišča prebivalstvo še čaka zastoji kakor tudi v Vižmarjih.

Velik nedostatek so tudi pomanjkljive pregrade ob železničnih prehodih, pri katerih se je že mnogo živine ponesrečilo.

Pomanjkanje tovornih in osebnih voz.

Sploh se opaža na celi progi silno pomanjkanje tovornih voz. Ljudje jih morajo naročiti tri do štiri dni prej, a še ni gotovo, če jih dobe pravočasno. S tem pa trpe občutno škodo zlasti pri blagu, ki se lahko hitro skvari.

Še slabše pa je glede osebnih voz na progi Ljubljana - Trbiž. Tu je število voz zlasti poleti ponavadi premajhno. V rabi so pa tudi vozovi najstarejšega sistema, v katerih je potnik v vedni nevarnosti, da se voz pokvari. Včasih pa niti teh ni na razpolago in popotniki, ki plačajo pošteno predpisano voznino, morajo hočeš nočeš — v vozove za živino.

Zapostavljanje slovenskega uradništva.

Slovensko železniško uradništvo se pa po pravici pritožuje tudi radi **personalnih razmer** pri tržaški direkciji. Ta smatra Gorico in Jesenice za izključno nemško posest in namešča na te postajah kolikor mogoče nemške uradnike in nemško nižje osoblje. V Jesenicah je ta čas 11 uradnikov, vstevši aspirante, od teh je 6 Nemcev. Med temi je neki uradnik aspirant, ki ne zna prav nič slovensko, zato pa na najsurovejši način vpije na naše občinstvo, ki ne zna nemški. Med nižjim osobljem je 16 Nemcev, tako da se je sploh čuditi, če kak domačin še dobi službo na domači zemlji. Natakariji v restavraciji do malih izjem ne znajo slovensko. Restavratore seveda prav rad sprejema tudi slovenski denar. V Kranjskigori je načelnik zagrizen nemški nacionalist in se ob vsaki priliki znaša nad slovenskimi uslužbenci. Na Bledu je edini prideljeni asistent Nemec, ki ne razume ne besedice slovenske. Tega moža, ki bo nadomestoval sedaj načelnika, ko gre na dopust, je prejšnji ravnatelj tržaške direkcije v zadnjih dneh svojega službovanja kratkoma posljal na najlepšo postajo, brez ozira na upravičene zahteve občinstva, da mora znati uradnik jezik prebivalstva, s katerim občuje.

Razmere pri direkciji v Trstu.

Neznosne pa so razmere pri direkciji v Trstu. Neki referent principijelno odklanja vsakega slovenskega tehnika in jurista in celo absolviranim srednješolcem ovira sprejem — če so slučajno Slovenci. Posledica tega zistoma je, da uradništvo direkcije, ki prihaja na kranjske proge, do malih izjem ne razume slovensko. Pri disciplinarnih obravnavah posredujejo izključno ljudje, ki so v Trstu prva opora vsenemškemu društvu. Pri izpitih zahteva neki inženir celo od pomožnih čuvajev malodane da naj poznajo nemško literaturo. Isto uradništvo blati neprestano slovenske kolege v znanem lističu »Deutsche Stimmen aus Kärnten und Küstenland«.

Žalosten položaj železniških čuvajev.

V jako žalostnem položaju se nahajajo na teh progah železniški čuvaji. Njihova služba je silno naporna, ker morajo z vso pozornostjo čuti po 18 ur na svojem mestu, kar je zlasti v zimskem času neznošno. Nasproti temu pa imajo samo po 12 ur počitka, tako da delo in počitek nista v nobenem razmerju. A gorje čuvaju, če bi pri delu zadremal. Kako lahko obnemore, ker mora imeti v evidenci odločeno mu progo, tako da napravi v času službe hoje 12 do 16 kilometrov.

Plača njihova temu delu ni primerna, tako da komaj životarijo. Plača se jim je sicer zboljšala, a se ni oziralo na službena leta. Opetovano so že prosili za draginjsko doklado, ki je opravičena zlasti tam, kjer je razvit promet čuvajev. Kakor je imela direkcijska srce za čuvaje po Goriš-

kem in fim podelila takozvano »Kraški doklado«, tako je dolžna dati jo tudi čuvajem na Gorenjskih progah. Danes je položaj tak, da čuvaj na južni strani Bohinjskega predora, ker stanuje v Podbrdu, uživa to doklado, oni na severni strani pa ne, ker stanuje v Boh. Bistrici.

Mnogo sekretur morajo prestat čuvaji, kadar prosijo za dopust, pri čemer se posebno odlikuje neki Slovecem sovražni komisar pri sekciji na Jesenicah. Staro kopitna je tudi navada, da dobi čuvaj dopust samo zjutraj ob 6. uri.

Še slabši je pa položaj za pomožne čuvaje, ki morajo včasih stanovati daleč od proge, tako da ima marsikateri po urah hoda tja, uro hoda nazaj. Kljub temu pa imajo 16 ur dela in 16 ur počitka.

Slabe razmere delavcev na progi.

Posebno slabe so pa razmere delavcev na progi. Ko je sprejet talec delavcev, znaša njegova dnina K 2-20. S tem plačo ne more živiti družine; saj mora vse kupiti in plačevati drago stvarino. V Bohinjski Bistrici morajo stanovati delavci v mrzlih in vlažnih stavbah, zgrajenih začasno, ko se je gradil predor. Prejšnji ravnatelj je sicer obljubil, da bo zvišal plačo na 2 K 60 v, a zgodilo se to do zdaj ni.

Po sedanjih praksah je delavec popolnoma zavisen od milosti prožnega mojstra. Ta delavce najema in izplačuje, s čimer je odprta pot korupciji. Znani so slučaj, da je morala delavčeva žena prinesiti žen prožnega mojstra surovega masla ali česa drugega, da je bil delavec sploh sprejet. Radovljiska sodnija je morala že opetovano posvetiti v te koruptne razmere a direkcijska je gluha in mutasta. Tak mojster je celo kaznoval čuvaja, češ, da je govoril s svojim poslancem. Ti ljudje pravljajo pri direkciji več kakor zastopniki slovenskega ljudstva.

Z ozirom na navedene razmere, podprte z dokazi, si usojajo podpisani vprašati gospoda deželnega predsednika:

1. Ali so mu znane te razmere na gorenjskih progah državnih železnic?

2. Ali hoče o tem obvestiti direkcijske državnih železnic v Trstu, oziroma železniško ministrstvo na Dunaju, ter zastaviti svoj vpliv, da se čimprej odpravijo opisane neznosne razmere?

IMENOVANJA V NAJVIŠJI ZDRAVSTVENI SVET.

Interpelacija

poslanca dr. Zaica in tovarišev na c. kr. deželno vladno vojvodino Kranjske rad imenovanj v c. kr. najvišji zdravstveni svet.

Ravnokar je izvršila osrednja vlada na Dunaju imenovanja v c. kr. najvišji zdravstveni svet.

Ministrski predsednik ekselencija baron Bienenrth je svojedobno v državno zbornem govoru v imenu vlade obljubil, da bo reorganiziral to najvišjo zdravstveno korporacijo po sledečih načelih:

Zastopstvo imajo dobiti:

- a) vse stroke medicinske vede,
- b) praktični zdravniki.

V to svrhu je pomnožiti število pravih članov, da bodo mogle priti do zastopstva vse dežele in kraljestva, ki so zastopani v državnem zboru.

Ta načela vlade so bila popolnoma pravična, in ni ga bilo, ki bi jim bil stvarno ugovarjal.

Pravično je Bienenrth govoril, vs drugače je pa storil.

Izvršila je namreč vlada imenovanja ravnokar tako, da je storila nečuvstvo kri-

njej osem profesorjev. Med njimi je baže nekaj kapacitet iz Berolina. Toda kaj jim pomaga vsa učenost, ko pa niso zmožni kitajskega jezika. Lahko se reče, da ne bo pet slušateljcev, ki bi imeli toliko izobrazbe in znanja nemškega jezika, da bi le za silo sledili učenim predavanjem nemških kapacitet. Tolmači pa tudi ne bodo bogve kaj opravili.) Razsodnejši krogi v Tsingtau po pravici dvomijo nad končnim uspehom tega zavoda. — Zanimivo je, da bodo šteli Nemci denar za ta zavod. Kitajci pa bodo imeli v njem glavno besedo. Višji nadzornik te šole bode Kitajec, pri izpraševalni komisiji za vzprejem bodo odločevali tudi le Kitajci, in ko dijak absolvirata ta zavod, mora potem še na kitajske »visoke« šole (seveda zopet z vzprejemnim izpitom) in če je dovršil to zadnjo šolo, potem je še-le sposoben za državno službo. Vse te določbe jasno kažejo, da Kitajcem ni mnogo do nemškega darila. Timeo Danaos...

Kaj pa kaj naš stari znanec Juenške? V brezdelju samuje v svojem rojstnem mestu in čaka, da se cesarsko oko zopet milostno ozre nanj. Govori se, da se mu je od zgoraj namignilo, da naj se »umakne«. A mož je preprečen, da bi ugodil tej pobožni želji svojih »priateljev«. Kitajec je potrpežljiv, vztrajne na-

rave. Ne obupa z lepa. Cesar ne doseže danes, to upa doseči jutri. Dobro je Juenškeju znano, da ga država že danes krvavo pogreša. O sedanjem princu gre glas, da je najmarljivejši in največjejši uradnik v državi. Da je razborit, je splošno znano. Dobro torej vé, česar je državi najbolj treba; razumnih in vestnih uradnikov. In ravno to so presneto redko sejani. Kaj, ko bi mu nekoč skrb za državo zadušila osebno mržnjo do tega človeka! Ta čin bi bil veledušen in državi v veliko korist. Do sedaj pa še ni prav nobenih znakov, ki bi opravičevali upanje na tako presenečenje.

V začetku vojske z Rusi so se Japonci rotili pred celim svetom, da ne nameravajo nič drugega, kakor iztrgati Mandžurijo iz krempljev ruskega medveda in jo povrniti zopet Kitajski. Kako resnična je bila ta trditev, se je pokazalo po končani vojski, ko je zavzela Japonska v imenovani pokrajini isto gospodovalno pozicijo, kakor jo je imela pred vojsko Rusija. Vsi opomini Kitajske niso izdali nič. Japonci so imeli gluh ušesa. Njih gospodarski in politični vpliv pa je rasel v Mandžuriji od dne do dne. Principa »odprtih vrat« za to bogato pokrajino v praksi ne priznavajo. Ker so faktično (formalno še ne) gospodarji v deželi, delajo ne-japonskim trgovcem vse mogoče zapreke in sitnosti. To Angleže, Nemce in Američane sicer hudo peče, resno nasto-

piti proti zviti Japonski se pa vendar ne upajo. Zadnje leto pa so Japonci hoteli graditi ondii dve, v gospodarskem in stratežičnem oziru zelo važni železnici. Prosilili so kitajsko vladu za privolenje, a ta je zadevo po stari praktični navadi zavlačevala mesece in mesece. A to pot se ta zastareli način kitajske diplomacije ni obnesel. Japonci so, dolgotrajnega čakanja do grla siti, kar čez noč pričeli z delom. Dobro so namreč vedeli, da se vsled tega mednarodni položaj ne bo skalil; da pa se jim Kitajska z orožjem postavi po robu, na to še misliti ni bilo. Kitajska je seveda protestirala na vse kriplje, a vse ni nič izdalo. Kar zašumi med kitajskim časopisjem. Listi so začeli bodriti narod na — bojkot. To je izdalo. Japonci namreč še dobro pomnijo, kaj pomeni kitajski bojkot za njihovo obrt in trgovino. Takoj so se streznili. Postali so čudovito popustljivi napram kitajski vladi. Prišlo je do sporazuma pod za Kitajce še precej ugodnimi pogoji. Železnica se bo sicer gradila, a udeležben bo tudi kitajski kapital. — Pa reči kdo, da ni odločen bojkot rez izborno sredstvo za brambo narodnih pravic!

Da Kitajci to ostro orožje danes tako spretno vihtijo, za to gre največja zasługa razvitemu časopisju. Pred desetimi leti bojkota v evropski obliki še poznali niso, a tačas je bila tudi moč časopisja še jako neznanatna, odrvenela. Pa tudi moderno urejena, vrlo razvijajoča se cesarska

pošta je k temu mnogo pripomogla. Kakor veselo napreduje ta prekorsitna institucija, se vidi iz sledečih števil. Moderna pošta je bila ustanovljena za splošni promet še-le 2 februarja 1897. leta. Tekom osmih let je bilo že 1626 poštnih uradov. Danes jih je nad 3500. Leta 1905. je bilo po pošti razposlanih 76 milijonov pisem, dopisnic itd., brez poštnih zavitkov. Leta 1906. je poskočilo to število na 113 milijonov, leta 1907. na 168 milijonov, čez leto in dan pa že na 252 milijonov pisem in dopisnic. Zavitkov je bilo leta 1905. po pošti oddanih pičel milijon, lansko leto pa že poltretji milijon. — Ta veseli napredek ima svoje korenine v izvanredno nizki poštni tarifi, ki velja za Kitajsko. Znamk za dopisnico velja namreč le 1 cent, to je dva in pol beliča avstrijskega denarja. Za pismo navadne teže pa 2 centa, to je pet beličev. V inozemstvo pa gredo pisni pod tarifo svetovnega poštnega društva, t. j. za navadno pismo je treba 10 centov (25 beličev), za dopisnico pa 4 cente (10 beličev). Kitajska pošta pod nadzorstvom inozemcev, ki so nastavljeni v centralni uradih, vzorno posluje. Iz tega ozira lahko vsak dan pristopila k svetovnemu poštnemu društvu. A ker ne mara zvišati svoje domače tarife, bo to težko šlo. Po svoj Kitajci te zveze sploh ne želijo; mislijo namreč, kolikor manj odvisnosti od inozemstva, tem bolje za nas. In — prav imajo!

*) Za kitajske predmete bode nastavljenih baže 12 učnih močij.

vico načelom, ki jih je sama javno zagovarjala. V teh imenovanjih ni opaziti niti sence nepristranosti, katero vlada vselej in povsod tako krepko povdarja.

Bogato je obdarila z imenovanji nemške kronovine, popolnoma pa je prezrla, in zdi se nam, namenoma, narodne in zdravstvene pravice vesoljnega jugoslovanskega ljudstva.

Imenovala je za Zgornjo in Nižjo Avstrijo 22 članov, za Štajersko 4 člane, za Češko, skupno za obe narodnosti, 8 članov, za Tirolsko 3 člane, za Trst z okolico 1 člana, za Moravsko 1, za Šlezijo in Galicijo 2 člana, to je skupaj 41 novih članov.

Prav nobenega zastopnika niso dobili Slovenci in Hrvati, prezrte so Kranjska, Goriška in Dalmacija, dežele, v katerih po ogromni večini stanujejo Slovenci in Hrvati.

Kot skrbni varuhi narodnih in socialno-zdravstvenih interesov slovenskega ljudstva odločno ugovarjamo proti neodpustljivemu, neumljivemu in brezsmiselnemu preziranjju slovenskega ljudstva vojvodine Kranjske in vseh drugih slovenskih in hrvaških kronovin!

Imenovanja osrednje vlade v c. kr. najvišji zdravstveni svet pomenijo slovenskemu ljudstvu narodno krivico.

Slovenski zdravniki intelektualno nikakor ne zaostajajo za nemškimi zdravniki, katerim je vlada v obilni meri izkazala svojo pozornost. Slovenski zdravniki so del slovenskega ljudstva, in zato pomeni preziranje slovenskih zdravnikov narodno krivico slovenskemu ljudstvu samemu.

So pa tudi ta imenovanja socialno-zdravstvena krivica slovenskemu ljudstvu.

Zdravstvene razmere kronovine Kranjske nikakor niso tako ugodne, da bi mogla dežela brez škode ostati brez zdravstvenega zastopstva v oficijelni najvišji zdravstveni korporaciji.

V dokaz temu naj služijo sledeča dejstva:

Lani smo imeli, kakor pravi uradna zdravstvena statistika, 76 legarjevih mrljiv. Bilo je leto brez večjih epidemij. Ker umrje 10 do 15 odstotkov legarjevih slučajev, smo imeli, ako utvažujemo razne okolnosti, 1500 slučajev legarja. To je veliko zlo, ki duši naše ljudstvo v narodno-gospodarskem, socialnem in moralnem oziru.

To zlo pa postane lahko veliko hujše, ker je legar v deželi Kranjski v mnogih krajih endemičen. Iz teh endemičnih žarišč nastane lahko vsak trenotek velika epidemija, ki bi naravnost katastrofalno rušila obstanek kmečkih družin!

To dejstvo pa je tudi sila važno za slučaj mobilizacije ali kake vojske na jugu, ker bo dežela Kranjska brez dvoma operacijska baza.

Kako nevaren je vojni legar armadi, naj osvetli samo ena primera.

V krinski vojski v letih 1853 do 1856 je pobral vojni legar Angležem 16.000, Francozom 80.000, Rusom pa celo ogromno število 800.000 vojakov,

Te številke naj si dobro in natančno ogleda osrednja vlada, ki odreka podpore deželi Kranjski za vodovodne naprave!

Endemična je v nekaterih krajih na Dolenjskem tudi mliarija, bolezen, ki je nevarna tembolji, ker pobira žene in dekleta v najlepši delavni dobi.

In kot sosedje dežel, kjer je doma mliarija in pa lepra, in kot sosedje obmorskih krajev, od koder se lahko vsak trenotek vseli v naše kraje kaka tropična kužna bolezen, ponavljamo odločno svojo za-

htevo, da dobimo oficijelno zastopstvo v najvišji zdravstveni korporaciji.

O tuberkulozi niti ne govorimo. Pribijemo le to, da prekaša tuberkulozno umrljivost kranjske dežele samo še tuberkulozna umrljivost Ruske in pa naše sosedne Ogrske, katere naučni minister je o priliki letošnjega zdravniškega kongresa izrekel te pravilne besede: **Kulturni višek naroda sodimo po njegovem zdravstvenem napredku.**

Po vsem tem smo v pravici, ko vprašamo c. kr. deželno vlado vojvodine Kranjske:

- ali prizna, da pomenijo najnovejša imenovanja v c. kr. najvišji zdravstveni svet slovenskemu ljudstvu narodno krivico?
- Ali prizna, da pomenijo ta imenovanja naši deželi socialno-zdravstveno krivico?
- Če to prizna, ali je pripravljena zastaviti ves svoj vpliv pri c. kr. ministru za notranje zadeve, da nemudoma popravi ti dve krivici?

V Ljubljani, dne 9. oktobra 1909.

ZAVLAČEVANJE VOLITEV V STAREM TRGU PRI KOČEVJU.

Interpelacija

poslanca dr. Vladislava Pegana in tovarišev na c. kr. deželno vlado zaradi zavlačevanja občinskih volitev v občini Stari trg pri Kočevju.

Občinske volitve v Starem trgu pri Kočevju bi se imele vršiti že meseca junija t. l. Po dolgem pritiskanju ljudstva in po opetovanih ukazih okrajnega glavarstva se je vendar odločil župan, da napravi volilni imenik in da razpiše volitve, in sicer na dan 29. septembra 1909. Pri tem je pa župan Peter Panjan vedoma in vključ opozoritvi od strani občinstva reklamacijski rok napačno razpisal, tako da je dne 29. septembra prišel na volišče vladni komisar, ki je izrekel, da je volitev nedopustna zaradi nedopustnega postopanja županovega. Iz volilnega akta je razvidno, da je bil župan pravočasno s piseno vlogo opozorjen, da je reklamacijski rok protipostavno razpisal; vključ temu je odredil volitve in na ta način ljudje, ki imajo sedaj obilo dela, pripravil, da so prišli varovat svoje pravice na volišču, kjer so morali izvedeti, da so svoj dragi čas po nepotrebnem žrtvovali. Iz tega se razvidi, da župan namenoma volitve zavlačuje, da bi na ta način podaljšal gospodarsko dobo. Opravičeno je domnevanje, da bo pri novih volitvah zopet namenoma, kar bo imelo sigurno za posledico razveljavljenje volitev, zavlačeval volitve. Zato stavijo podpisani na c. kr. deželno vlado sledeče vprašanje: 1. Ali je gospodu dežel. predsedniku o tem protizakonitem in samovoljnem postopanju županstva v Starem trgu kaj znano, in če ni, ali se hoče na podlagi gornjih navedb o tem prepričati iz uradnih spisov? 2. Ali je gospod deželni predsednik pripravljen, takoj protipostavni samovolji županstva napraviti konec s tem, da odvzame volitvene posle županu in jih poveri posebnemu vladnemu komisarju?

SLABE DRŽAVNE CESTE NA VIPAVSKEM.

Interpelacija

poslanca Perhavca in tovarišev na deželnega predsednika barona Schwarza zaradi slabih državnih cest na Vipavskem.

Državne ceste na Vipavskem: Podkraj-Ajdovščina in Razdrto-Vipava-Ajdovščina so v slabšem stanju, nego ondote občinske ceste. Huda burja, deževje in po velikem prometu je cesta tako razko-

pana, da so po sredi ceste celi jarki, poleg tega pa tudi kot ovčje glave debelo kamenje sila na površje. Na cesti Podkraj-Ajdovščina se večkrat pripeti, da se težki, z lesom naloženi vozovi prevrnejo. Ravno tako se v slabem deževnem vremenu dogaja, da morajo vozniki celo navzdol po precej strmi cesti jemati priprego. Pred približno šestimi leti je dajala država za vzdrževanje cest v postonjskem in logaškem okraju 20.000 kron, zdaj pa daje le po 12 do 13 tisoč kron. Ni čuda, da kaže cesta rebra, ker se že več let premalo posipa in popravlja. Dasi so zdaj delavne moči še enkrat dražje in je radi vipavske železnice precej večji promet, se je vsota za vzdrževanje po Vipavskem znižala, mesto da bi se znatno zvišala. Z ozirom na navedena dejstva vprašajo podpisani: Ali je gospodu deželnemu predsedniku znano, v kakšnem stanju se nahajajo državne ceste na Vipavskem? Ali hoče gospod deželni predsednik ukreniti, da se omenjeni državni cesti na Vipavskem čimprej primerno posujeta in da se bosta v bodoče v dobrem stanju vzdržavali?

Idrijske novice.

i Nove orglje so se pretečeno nedeljo slovesno blagoslovile. Zanimanje za nje je bilo že, odkar jih je mojster Milavec iz Ljubljane pripeljal. Marsikateri je prišel na kor ogledat si mehaniko, drugi je bil radoveden, kake so novejši registri. Vse pa hvali orgljarskega mojstra gosp. Milavca, da je mož na svojem mestu, ki nekaj razume in dela čast Slovincem.

i 44 let organist v Idriji bil je prvi Lichtenturnar beneficijant Anton Bonča (Bongio). Leta 1688 je bil nastavljen in umrl je 30. avgusta 1732. Od beneficija je dobival 120 gld. letne plače, toliko tudi od 1698 naprej od Senovičeve ustanove. Za orgljanje so mu pa prisodili zelo skromne dohodke. Bali so se menda, da bi ne mogel se previsoko na kviško povzpeti, ako bi ga zemeljske dobrote preveč vlekle k tlom, zato so mu na teden dovolili en goldinar. Ker so pa menili, da bi organist vseeno kot človek imel še kake človeške postranske potrebe, n. pr. nošanje, kadenje, ali da bi celo pozelel katerikrat kako čašo vina ali vrček piva, so mu določili še 40 krajcarjev na leto za ves njegov šport. Skrbelo jih je tudi, da bi organista celo po zimi lahko zeblo. In da bi mu prsti ne otrpeli, temveč bili tudi na orgljah gibčni, dodali so mu še na leto dva sežnja drv. Tedaj je vsa organistova plača znašala letnih 52 goldinarez 40 krajcarjev in dva sežnja drv. In to v Idriji, kjer so v glasbi razvajeni ljudje vedno tirjali kaj novega in dobrega. Ne bomo se torej čudili, če kronist o njem pove, da je umrl kot pravi »musicus« tako reven, da mu je tedanji idrijski sodnik, osebni prijatelj Fanton, preskrbel dostojen pogreb in vse plačal iz svojega.

i Zanimiva prikazen v idrijski kroniki je njegov naslednik Anton Cajner. 18. septembra 1732 je došel v Idrijo, da bi se priporočil za beneficijata in organista. Najprvo je bil v Gradcu eno leto organist, potem šest let v Varaždinu pri enakem poslu, nato dve leti orgljar v Ljubljani, pri kateri cerkvi, se ne da določiti, mazadnje je bil v Ferdinandeum v Gradcu. Došel je v nedeljo med veliko mašo v Idrijo. Rad bi bil maševal, a ko sliši Agnus Dei brez orgelj, zavije jo kar na kor in spremlja petje do konca, potem gre šele maševat. Par mesecev niso slišali Idrijski organi in ko sedaj zopet zadone, so bili navzoči kar elektrizirani, čez pol dne je vedela že vsa Idrija: organist je tu, in

popoldne pri petih litanijah niso mogli vsi v cerkev, kar sto ljudi je okoli cerkve poslušalo zopet orglje. Službo organista je Cajner res dobil, in moral biti zelo spreten igralec na orgljah, a beneficija ni dobil, ker ga je že baron Lichtenturnar oddal Antonu Kalinu. Ni pa dolgo razveseljeval naše meščane s cerkveno godbo, ker je umrl že pred letom 1740.

i Plačo organistu so le poboljšali. Dosedaj je zamogel le kak duhoven kot postranski zaslužek orgljanje izvrševati. A leta 1740 se bere, da je laik Blazij Belar oskrbljeval organistovsko službo, kaplan Wihtelič pa je naše Senovičeve ustanove opravljal. Dandanes je organist uvrsten med paznike. Ima torej dostojno plačo in zagotovljeno pokojnino.

i Prišli so pa drugi časi. Po odhodu Francozov 1814 bi bili radi v Idriji omislili glavno šolo, kakor se za drugo mesto v deželi spodobi. A dolgoletne nesrečne vojske in grozni davki ter vojne odškodnine so izmzgale denarno moč Avstrije. Za šolo ni bilo denarja. Tu se ponudi idrijska duhovščina, da hoče za mesto kaj storiti. Služba organista je bila urejena, dohodki sicer pičili, a pritegnili so še dohodke cerkvenikove in shajala sta za silo organist in njegov pomočnik. Tudi duhovščini se je uredila plača, da je lahko shajala in poboljšek je imela pri Senovičevem beneficiju. Ta priboljšek — ustanovno glavnico 2000 gld. — je duhovščina prostovoljno odstopila državi, da je ustanovila v Idriji glavno šolo. A obveznost opravičati svete maše, je zase in za naslednike ohranila, tako da se še dandanes 56 maš bere za rajnega trgovca Kasprija Senovica in njegove sorodnike. Ta velikodušen dar je hotelo ministstvo nagraditi ter obema idrijskima kaplanoma dajati drva, kolikor potrebujeata za celo leto. Gozdov in lesa je takrat država dosti imela, le denarja ji je manjkalo. Cenili so drva obema kaplanoma na 37 gld. 80 kr., in pozneje raje to v gotovini izplačali, kar še tudi dandanes store. Pa ko so regulirali kongruo in duhovščini izboljšali plačo, so med redne dohodke všteli tudi ta priboljšek, ter odvzeli še ono, kar so enkrat kot neko nagrado naklonili. To se nam je zdelo vredno opomniti v času, ko naši ljubeznivi nasprotniki po svojih časih udrihajo po duhovnikih, ali na javnih shodih in pri sejah zabavljajo čez klerikalce. Sami kaj tacega ne morejo pokazati, zato so pa v besedah bolj bogati. Žalibog da s tem našemu narodu ni nič pomagano.

Jeseniške novice.

i Čudni ptiči so nekateri pristaši jeseniškega »Sokola«. Mesto poleta na kvišku, pa si spogajajo polet — v blato. V noči pred zadnjo nedeljo, na katero se je vršila javna telovadba jeseniških »Orlov«, so z blatom ometali oznanila naše telovadbe. Kako se že pravi takim ptičem, ki brskajo po blatu? Če se ne motimo, se imenujejo smrdokavre! Če so svoje s kravjeki ovenčane roke brisali ob svoje rdeče srajce, potem so tudi dišali po — smrdokavrah. Na zdar vsem, ki s kravjeki rušujete svoje svobodne misli in — Slovenstvo!

i Javna telovadba, ki jo je uprizoril pretekli nedeljo naš »Orel«, je nad vse pričakovanje dobro uspela. Na stotine ljudstva je z zadovoljstvom zrla na krepke mladeniče, ki so fino in sigurno izvajali svoje točke, tako da so ponovno želi od občinstva burno pohvalo in priznanje. Le krepko naprej, vrli fantje! Na zdar!

i Poslovljen večer je priredilo naše delavsko društvo v delavskem domu pre-

Boltatu Pepe.



Gespud redehter!

No »Sluvenec« me je pa ta zadnja seбота spravljal spet u ena lepa kulubocja, ke je pisu, de sm jest prerok in de že use naprej vem, kuga in kuku se u kej zgudl.

Jest u nedela zjutri ustanem, se ublečem u ta praznčn gvant in grem vn pud trej nebu pugledat, kuku u kej iz ureme nam. Ke se mal ukul ubrnem pa zagledam cela truma ldi, ke sa se pumikal, kokr kašna preceslja ud mestne klavnice sm preke Kudelum.

Za božja vola, kua pa je tu, sm s mislu. Sej vnder še nisma u post, de b lde romal h Bužim grob, soja pukožnast upraulat in h Štrause in na Špekhihlj pohane piške in pohan kiel hrustat? Ki je še svet Jožef, moj patron! In skoču sm hitr nazaj u soja soba in izuleku izza špegla ta »Velka pratka«. Nč, ta trecga oktobra je pokazala pratka; oktober je pa

u jesen in jesen je post sam za tiste, ke sa se pustl dohtar Uražne putegnt in sa šli za negava prajarija pu mest razsajat; za druge puštene kristjane je pa post spumlad.

Tku sm začeu premišlvat in že m je pršla u glava misu: Pepe, kua pa če s ti tkula lepu cela zima prespau, kokr medved in je le zdej res že spumlad in ta prav post, in murde clu že svet Jožef toj gud, in de zatu romaja u tak precesi lde h Bužim grob. Kar t zagledam pud mojem oknam ledrarijuva mama, ke sa hetel u en sap h men. Lej no, sm s mislu, sej u res dons že svet Jožef; ledrarijuva mama m prideja usak let na use zgudi vošt in letas tud nisa puzabil name. Kdu b s mislu, de se da cela zima prespat in tku lahko prespat. Zdej se pa prou nč več na čudim našm liberalcem, de sa tulk let spal in de še zdej zmeri rad sm pa ke učas mal pudremleja, in hitu sm naprut ledrarju mam.

»Buh jm dej dobr jut, mama! Uni m pa res na puzabja nuben let gud vošt! Tu je lepu ud nh in Buh nej jm pulona usa nhna skrb.«

»Oho, Pepe! A s se ga že na vs jut nalezu? Dons vnder ni toj gud, če se nis pustu prekrstet ta čas.«

»Ja, za kua pa roma tulk ldi iz lblane preke Bužim grob? Kej tacga se vid sam u svetmo Jožef.«

»Lej, lej, sej res! Tu pa jest še za-

merkala nism. Oh, te lde greja pa gvišn tud h teb. Dej m, dej hitr puvemat, kere numare uja prše u seбота na Linc? Tku rada b zadela kašna terna, ke gre tulk gnarija zmeri vn.«

»Mamka, tega pa jest na vem! Tist jm že lohka puvem, kere na uja prše, družga pa ne!«

»Oh, ti mrcina, kok se navednga delaš! A s m fouš, de b kej zadela u ltri? No, pa m puvaj saj use tiste, ke na uja prše, pol um že sama pugruntala ta pravce.«

»Ud enandevedeset naprej na u nubena vn prša; tu je gvišn!«

»Ti, grdaus fousliva ti! Tok še men na prvošče ene terne! Le pučak, jest s um že zamerkala!« jezil sa se ledrarijuva mama name in pihal kokr gad in jest nism vedu, koko je tu, de ud mene pugervaja, de morm vedet, kere numare uja prše u seбота na Linc.

»Nej s na daja dupuvedat, mamka, de jest res na vem naprej, kere numare uja vn putegnene. Sej vnder nism prerok!«

»Kaj pa de ne? A nism brala učeri črn na belem u »Sluvenec«, de s prerok in de s use že zdauini naprej vedu, de se u pud zdejšnem žepanam gespudam Hribarjam rotuš poderu? A nis že naprej vedu, de u Brgant, ke se sam na knedlne zastop, kasir u mestu frzoceng? in sa se čekat toimo prerukvanj usi lde smejal in

norca delal, in rekel, de se t meša. Pa za ena boga ternca na uš naprej vedu! Pena, auša; ti se moteš, če misleš, de uš mene putegnu! Kokr m prec na puveš, kere numare uja u seбота prše, pa te nekol več na pugledam!«

»Tu je men gor al dol; če me pugledajal al pa ne! Jest enkat na vem kere numare uja vn ulečene, pa je aus; če m nečja vrjet, nej pa pesterja! Z Bugam!« sm reku ledrarju mam, ke me je res že jezil, de čja pu usi sil terna ud mene.

In ledrarijuva mama sa ja udpihal, ket en luftbalon in ud tistga dneva jm ni več na spregled. In tku sm se zameru moj ta nar bulš prijatl sam zavle »Sluvenca«.

Pa tu še ni blu zadost. Kumi sa se ledrarijuva mama skril za voglam, pa že šlišm en šunder pred uratem in butajne, kokr de b se tepl lde med saba.

»Jest sm liberaln prvak, deželn puslane in podžepan iblansk! Jest mam ta peru pravica guvort iz Boltatuvem Pepetam,« se je šlišu uzuni glih in tak glas, kokr ud gespud dohtar Taučarja.

»Jest pa še bom!« je upou moj prijatu gespud Ribnkar in uleku gespud dohtar Taučarja za škrice ud mojih urat preč. »Vi ste liberalen prvak, tu je res, al plesat morte pa le tku, kokr vam mi žvižgama.« In uperu se je iz usm šterem tku u urata, de sa se naenkrat na stežaj udprle in ceu kp leberlacu je ležu pred mana na tleh.

Liberalci prodali belokranjsko železnico.

Po državnem zakonu z dne 30. decembra 1907. (državnega zakonika št. 281) ima se zgraditi normalnotirna železnica iz Novega mesta v smeri proti Karlovcu, in sicer ali čez Metliko s posttransko progo na Črnomelj, ali pa čez Črnomelj in Metliko, in sicer s proračunanimi stroški 18.400.000 kron. (Člen I.)

V svrhu pokritja teh stroškov se je vlada pooblastila, da izda državne zadolžnice v enakem znesku. (Člen III. navedenega zakona.)

V kratkem poteče dveletna doba, odkar se je razglasil omenjeni zakon — a belokranjska železnica se še vedno ne gradi.

Pač pa je finančni minister Bilinski že izdal državne zadolžnice za zgorajšnje svoto, in sicer zakladne listine (»Schatzscheine«).

Denar za belokranjsko železnično zgradbo je tedaj že tekel v državno blagajno.

Toda namesto, da bi porabil ta denar za zakonito določeno železniško zgradbo, izdal ga je finančni minister Bilinski za druge državne namene.

In to je pravi vzrok, zakaj da železniška zgradba noče izpod rok!

Seve, železniška uprava se izgovarja na znani belokranjski spor radi proge — toda ta spor bi bila železniška uprava lahko rešila že zdavna v prilogi eni ali drugi prog. Sicer pa znatnega dela proge oni spor sploh ne zadene — tedaj bi se bilo vsaj z zgradbo tega dela lahko pričelo že zdavna.

Toda denarja ni — in brez denarja se ne gradi nobena železnica.

Denarja pa zato ni, ker se je za belokranjsko železnico določena svota — brez dovoljenja državnega zbora! — porabila v druge namene.

Slovenska liberalna stranka, ki ima haš v dolenskih in še posebej v belokranjskih mestih toliko vernih in vanjo zaljubljenih pristašev, vse to dobro vé; a pogoltnila je vse in kuje celo v nebo finančnega ministra Bilinskega, ki se brani dati potrebni, po zakonu zajamčeni denar za zgradbo belokranjske železnice. Bilinski ima vso potrebno potuho pri naši liberalni stranki, ki se mu je popolnoma udejvala.

In za to je Bilinski ljubljanskemu mestu odpisal tisti »dolga« 900.000 kron.

Bila je navadna kravja kupčija! — Da bi pa liberalci zakrili svoje početje — razširjajo sami vest, da je »belokranjska železnica v nevarnosti« in da baje nameravajo zgraditi železnico čez Kočevje — če tudi vsak človek, ki zna brati, iz zgoraj navedenega zakona sprevidi, da se sme in mora zgraditi le in samo železnica iz Novega mesta na Metliko in Črnomelj, odnosno iz Novega mesta na Črnomelj in Metliko.

Dá, belokranjska železnica je v nevarnosti, da se zgradba še naprej zavleče — vzrok pa je le ta, da denarja ni. In zakaj da ga ni, smo pojasnili. Vse »zasluge« za to ima finančni minister vitez Bilinski!

Zato pa naši liberalci vpijejo »Živijo Bilinski!« in so njegovi pasje pohlevni služabniki in hlapci!

Mi pa in z nami zavedni belokranjski narod, kličemo: Proč z Bilinskijem, proč s sedanjo vlado, ki noče pričeti z zgradbo tako nujno potrebne belokranjske železnice, če tudi je v ta namen že dobila potrebna denarna sredstva!

Poslanci S. L. S. bodo storili svojo dolžnost!

Izid goriških volitev.

Gorica, 8. oktobra.

Danes popoldne je glavna komisija v Št. Petru končala svoje delo. Vseh oddanih glasov skupaj je bilo 21.424; od teh je bilo 90 neveljavnih. Josip Fon je dobil 11.770 glasov, Manfreda 11.737, dr. Franko 9.584 in Križnič 9.550 glasov.

Zanimivo bo konstatirati razmerje glasov v posameznih okrajih. Liberalci so dobili večino le v sodnem okraju Bovec in Sežana. Po drugih sodnih okrajih, celo v komenskem, je zmagala S. L. S.

V okrajnem glavarstvu tolimskem je dobil Fon 3313, Manfreda 3331 glasov; Franko 2017 in Križnič 2003 glasove.

V okrajnem glavarstvu Sežana je dobila S. L. S. 1644 oziroma 1656 glasov; liberalci pa 2254, oziroma 2264 glasov.

Okrajno glavarstvo Gradiška (slovenske občine: Devin, Doberdob, Medana, Biljana in Kožbana) je dalo za S. L. S. 588 glasov, za liberalce pa 200 glasov.

V okrajnem glavarstvu goriškem je bilo razmerje sledeče: Sodni okraj goriška okolica: Fon 3563, Manfreda 3494, Franko 3130, Križnič 3063.

Sodni okraj Kanal: Fon 1421, Manfreda 1427, Franko 774, Križnič 811.

Ajdovski sodni okraj: Fon 1241, Manfreda 1241, Franko 1208, Križnič 1209.

Iz tega je razvidno, da je naša stranka v goriškem okrajnem glavarstvu dobila več kot 1100 glasov večine. Zato naj bo dolžnost vseh naših somišljenikov, storiti vse, da takoj pri prvi volitvi v nedeljo zmagamo v tem okraju, kjer liberalci upajo doseči ožje volitev. Ne cepimo glasov! Vse naše na volišče! Enako naj se stori vse za tolimsko in sežansko glavarstvo. Ne zanašajmo se, da nam je v tolimskem okraju zmagala zagotovljena! Delajmo, da ne bo presenečenj! Uspehe dosežemo tudi na Sežanskem, če stori vsak naš somišljenik svojo dolžnost.

Socialisti so v goriški okolici tudi postavili svoje kandidate! En vzrok več, da napremo vse sile, da zmagamo brez ožje volitve!

DUHOVSKE VESTI.

Župnija Gora pri Sodražici je podeljena č. g. Dom. Janež, župniku v Studenem. — Začasni pokoj je dovoljen č. gg. Val. Jakelj, župniku v Sv. Križu nad Jesenicami in Andr. Zgaga, žup. upravitelju v Babnem polju. — Premeščena sta č. gg. kapelana Leopold Černe iz Sodražice za župnega upravitelja v Babno polje in Frančišek Pavšič iz Naklega v Sodražico. — Župnijskega izpita v jesenskem terminu so se udeležili naslednji č. gg.: Abram Anton, kurat v Št. Petru na Krasu; Bartel Bertold, kapelan v Sostrem; P. Stanislav Dostal, kapelan v Metliki; Drolc Martin, kapelan v Radoljici; Kalan Jakob, kapelan v Vremah; Ogrizek Jakob, župni upravitelj v Št. Lambertu; Podlipnik Jožef, žup. upravitelj v Selih pri Šumbrgu; Prijatelj Ivan, kapelan v Polju; Wester Alojzij, kapelan v Slavini; Železny Alojzij, kurat v Trnju; Žust Ignacij, kapelan v Moravčah.

Cerkniške novice.

Nogo je zlomilo mlademu Klobčarju kolo naloženega voza. Ponesrečenec je dobil takoj zdravniško pomoč. Gre mu že na bolje.

Občinska pisarna se je dne 5. oktobra preselila v hišo Hranilnice in posojilnice na glavnem trgu. Prejšnje županstvo jo je nameravalo nastaniti v novi hiši liberalne posojilnice. Že v stavbenem načrtu so imeli neki prostor zaznamovan: »Občinska pisarna«. Sedaj se je zgodilo pa ravno narobe! ...

Naslednji dan 6. oktobra je z Jurčkovega »tabora« izginil napis, ki je oznanjal, da je bila liberalna posojilnica v občinski pisarni — in sicer celih 15 let na stroške cele občine, ker je vso stanarino plačevala občina, posojilnica pa nič.

Za občinskega tajnika se je oglasilo 18 prosivcev. Službo je dobil gospod Janko Eržen, dosedaj občinski tajnik na Jesenicah.

»Sokolci« se nam obetajo. V nedeljo, 10. oktobra nameravajo imeti ustanovni shod. Baje pride tedaj tudi nekaj liberalnih sokoličev iz Postojne in Logatca po Cerknici rogovilit. Mi bi sicer te tiče prav lahko vzprejeli po vzgledu litijskih liberalcev in jih vrnili nazaj, od koder jih prinese veter. Vendar kot prijatelji prave svobode in olike svetujemo odločno našim Orlom in vsem pristašem S. L. S., naj tem zaostlim ljudem ne storijo niti najmanj žalega, marveč pustijo naj jih popolnoma pri miru. Naj se oni olike učijo od nas!

Naši nasprotniki.

Bilinskemu, ki je, kakor na drugem mestu od najmerodajnejše strani obširno priobčujemo, v sporazumu s kranjskimi liberalci državni denar, namenjen za zgradbo belokranjske železnice porabil za druge namene in si je molčanje liberalcev k tej zadevi kupil z odpisom 900 tisoč K, se zdaj pasje slabo godi. V Lvovu so ga pri banketu občinskega sveta javno napadli in poljski dijaki živahno agitirajo proti očetu oderuške bosenske banke in glavnemu stebri slovanožrske vlade. Bilinski si je skušal s tem pomagati, da je dal v »N. Fr. Presse«, da se je s Stapinskim sporazumel. To pa je čisto navadna farbarija, kakor Stapinski izjavlja. Bilinski se ne bo rešil — slovenska burja ga bo odnesla, kolikor je dolg in širok. Posebno pa si ga bomo Slovenci vzeli na piko — saj je Bilinski naš največji škodljivec, ker nam je skušal požreti belokranjsko železnico in jo je dejansko tudi zavlekel in to sporazumno z našimi liberalci, kupljenimi s 900.000 K! Lepa družba!

— **Konfisciran mladinski list**, to je najnovejši, do česar so se naši »Zavezarji« povzpeli! Liberalni učitelji, ki so poslali oficijelno deputacijo na kongres svobodimiselcev v Prago, kateremu je predsedoval tisti Ferrer, ki je zdaj v Barceloni v trdnjavi zaprt, ker je načeloval požigalcem in morilcem, — ti liberalni učitelji mažejo neko »Bodočnost«, ki naj bi bil list za plemenitevanje mladine. Ta list je bil zadnjič na polovico konfisciran in sicer zato, ker je na celih štirih straneh grozovito hujskal zoper oblast in državo ter vojaštvo. Uboga mladina, ki dobi tak list v roke! Potem se ni čuditi, da se snujejo organizacije šolskih otrok, ki kradejo in imajo svojega načelnika, kakor se je zgodilo na Bledu. Konfiscirani mladinski list!

— **Narodno - delavska organizacija** hudo poka, to je znana stvar. Mandić mlajši je že tako pri kraju s svojim socialnim kaosom, ki se ga je načel v najrazličnejših bukvah, da se je zatekel k najhujšemu demagoštvu in delavce na javnem shodu pozval, da si svoje pravice pribore z noži v roki. Da je tak pristaš »direktnih akcij« nesposoben za vodstvo delavstva, je pač jasno. Zadnji čas mu pa roji terseglavizem po glavi in ne da mu miru, da so tržaški katoliški Slovenci začeli odločno govoriti. Zdej mož že z »Zarjo« polemizira, čeprav ni dolgo, da so tržaški gospodje rekli, da raje puste, da se jim roka posuši kakor da bi zapisali samo ime »Zarje«! Gospod Mandić torej, ki je znan pod imenom dr. Konfuzius, zdaj definira vero in pravi: »Mi narodni delavci odrekamo peklju in hudiču vsako pravico na tem svetu. Tu živimo, tu moramo delati; posmrtno življenje in misli o njem ne smejo biti orožje strank«. — Ljudje pravijo, da to ne more biti res, da bi Mandić hudiču odrekel vsako pravico na svetu, ker ga na vsakem shodu najmanj desetkrat pokliče. Ampak vse te fraze pomenijo le, da je nar.-delavska organizacija nanovo našemljena liberalna stranka.

Mandić noče tega naravnost reči, ker bi rad naše tržaške katoliške delavke ujel, noče pa tudi ne naravnost reči, da je krščansk, ker pač ni. To je ključ do verskega problema v duši našega dobrega dr. Konfuzija.

— **Dvakrat v enem letu so se zvalili »Sokolci« v Kostanjevici.** Prvi zarod je žalostno poginil. Tudi drugemu ne moremo prerokovati boljše usode, kar nam priča občni zbor. Na zboru je prišlo namreč do občutnega nesporazumljenja, ker odbor ni hotel sprejeti par že priglasenih udov, ker niso bili vredni, da bi prišli na isto višino, kakor »die oberer 10.000, so wie wir sind«, kakor se je blagovolila nekoč izraziti ga. dr. Prevčeva. Drugi pa so odločno zahtevali, da se morajo vsprejeti vsi, drugače pa sploh nobeden ne pristopi. Tako bi bil kmalu »Sokol« poginil, predno se je zvalil. Naposled so se morali ponižati »die oberer 10.000 zu den unteren 100.000«, da se je sploh mogel zbor še vršiti. Liberalna stranka pač takrat pozna svoje ljudi, kadar jih rabi. Žalostno pa je, da agitirajo za »Sokola« ljudje, ki se sicer ne prištevajo k liberalcem.

— **Iz Sodražice.** V nedeljo je bil v Sodražici pri Fajdigu velik direndaj. Liberalna tvrdka, ki zbira svoje razstresene ude in zadnje ostanke, je ta dan ustanovila kar dve društvi in sicer podružnico sv. Cirila in Metoda in telovadno društvo »Sokol«. O obeh društvih s smelostjo trdimo, da ste precej, ko ste zadobili življenje, jeli tudi že umirati. Nič ne pomaga, čeprav je bil pri porodu navzoč zdravnik dr. Schiffrer in nič slabiji zdravnik nadučitelj Vrbič. Da bi smrt prehitro ne po-

kukala v porodno sobo, so vrata zastražili. Previdnost je pač povsodi dobra. Udeležba je bila jako pičila, zato je pa tudi po končani komediji skoro slednji izmed navzočih dobil po en mandat. Grudnova hiša je bila celo tako srečna, da so dobili mandate oče, mati in gospica hčerka. Gospod Blaž Petrič, ki je pred kratkim časom še igral na odru izobraževalnega društva pri Strbenku, je odnesel kar dvojno čast: postal je načelnik Sokola in odbornik Ciril-Metodove podružnice. Samo krojač Andrej je prišel praznih rok od zborovanja. Posebno nas veseli, da pride gospod dr. Schiffrer tako rad ravno v Sodražico. Mora že prijetno biti pri nas. Mlade sokoliče je tako lepo podučil s svojim nad vse zanimivim govorom, da je že prihodnjo noč eden teh nadbudnih mladicev nahrnil enega naših somišljenikov z nedolžno besedico: »cuk, cuk, cuk«. Obljubil jim je tudi, da jim pošlje iz Ribnice polomljenega telovadnega orodja, katero so ondodni bratje že zavrgli. Svoj čas kot »novodobaš« je slovesno preklel liberalizem »Slov. Naroda«, v nedeljo se je pa v družbi naših najhujših »Narodovcev« prav dobro počutil. Poleg svojega šefa je tudi gospod učitelj Žitko dobil toliko poguma, da je enkrat javno nastopil. V plačilo za to je dobil mesto tajnika. Eden navzočih gospodov je klical kazen božjo na dopisnika »Domoljuba«, ki je tako »nesramno« napal »idealnega in požrtvovalnega rodoljuba« Iv. Pogorelca. Potovalni učitelj Ante Beg je pa s svojim pobožnim govorom tako vplival na poslušalce, da so celo nekatere matere, katerih nismo pričakovali v to družbo, zasele mesto odbornic. Tako je bilo in nič huje. Sodražica še stoji ...

Naročajte „Slovenca“!

! Ravnokar so izšle nove dvostranske slovenske plošče!



Cena 4.— krone
in po 2 K 50 v.
Velika zaloga
gramofonov od
25 kron naprej.
Dobi se tudi na
mesečne obroke.
Zato zahtevajte
tako brezplačno
cenike gramofonov
in raznih plošč.

Fr. P. Zajec urar in optik
Ljubljana, Starl trg 26



Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vrelske etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam

Giesshübelske kisle vode.

IX

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi vati
Prospekti zastoj in franho.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
špecerijah prodajalnicah in trgovinah s jestvinami
in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lasenik in
Andrej Šarabon, Ljubljana. 114 52—49



Ugodna plačila na obroke.
Prospekti zastoj.

Kaj se prihrani z nabavo brzo-samopisnice

STOEWER-Rekord

Čas, ker se zamore napraviti do 14 udarov na sekundo. — Osobje, ker odpade nadležno prepisovanje pisem, in se more potem stroja napraviti takoj do 20 prevdarnih kopij. — Denar: Da, ima se celo dobiček.

Dokaz: n. pr. a) Nabava stroja stane K 650.—, odpisnina 10%. Obrestovanje povprečno K 328.— po 40%. — b) Stroški za stroj, kakor trakovi, olje i. t. d. zjednačijo velike izdatke za črnilo, peresa, prihrani se na papirju, ker zavzema pisava s strojem manj prostora. — Izdatki: Amortizacija stroja za leto K 62.—. Obrestovanje naloženega denarja za stroj K 15.—. Stroški na leto K 75.—. Izdatki na teden K 1.50. — Dohodki: Prihranek na plačilu osobja, teden 6 × 2.50 = K 15.—. Dobiček na kopijah, tiskovinah, porto 7.50, iznaša K 22.50, torej tedenski prihranek K 21.—. — Znese na leto K 21.— × 52.— = K 1092.—.

Glavno zastopstvo
za Kranjsko

STOEWER-Rekord

LJUBLJANA,
Šelenburgova ulica 7/1.

Včerašnji dopoldanski potres

Je bil eden najboljšežnejših in najmočnejših v zadnjih letih na jugu naše države. Gotovo je, da je bil to tektonični potres, ki se je razširil od Zagreba preko Trsta, Ljubljane, Celja, Celovca do Gradca in je obsegel skoro celo Hrvaško, Slavonijo, Istrijo, Kranjsko, Koroško in Štajersko. Kolikor je razvidno iz potresnih poročil, je bilo glavno ognjišče potresa v zagrebški okolici. Potres se je razširil od jugo-vzhoda v smeri proti zahodu in severo - zahodu ter se je končal v okolici Gradca.

Najhujše so občutili potres v Zagrebu. Ko se je pojavil potres in se začele hiše mlati, so prihiteli ljudje iz hiš na ceste, ki so se napolnile z občinstvom. Potres je napravil v Zagrebu precejšnjo škodo. Stevilni pomoli so padli na ceste, raz streh pa je letela opeka. Podrlo se je tudi več dimnikov. Zvonik Markove cerkve se je baje vidno zibal. V stolni cerkvi so se začeli gibati zvonovi in polagoma zvoniti. Iz Ribjega trga so zbežali prodajalci, iz šol so bežali otroci. V mnogih hišah so popadale raz sten podobne in drugi predmeti ter so se v zidovju pojavile razpoke. Velikih poškodb ni bilo, tudi ni bil nihče ranjen, samo neko starko je od strahu zadela kap ter je takoj umrla. V Gunduličevi ulici se je podrli neka stara streha. Ob 12. uri 30 minut so občutili nov potresni sunek. — Potres se je razširil v okrožju 200 km. Pri observatoriškem opazovanju solca so opazili na solcu pet skupin solčnih peg, ki so pokrile precejšnjo površino. Tri skupine peg so bile na zahodni polovici solca, med tem ko bosti dve v treh ali petih dneh prekoračili glavni meridijan. Tako intenzivnega delovanja solčnih peg se ni še letos niti lani opazilo. Vsled tega se z ozirom na včerašnji potres nehoti pojavlja misel o zvezi med solčnimi pegami in zemeljskimi potresi.

V ljubljanski potresni opazovalnici so opazili začetek izredno močnega potresnega gibanja ob 10. uri 59 minut 29 sekund. Največje gibanje na stokrat povečevalnem aparatu je bilo 422 milimetrov ter se je izvršilo ob 10. uri 59 minut 49 sekund. Aparati so se pomirili šele po pretekli pol uri. Zemeljsko gibanje v ljubljanski okolici je znašalo 4 milimetre. — V Celovcu so včera dopoldne tudi precej močno čutili potres. Škoda se ni zgodila nikjer. V zgornjih nadstropjih hiš so zlasti občutili močno gibanje. Gotovo pa je, da so čutili potres v Celovcu veliko manj močno kot v Ljubljani, ker se je potres razširil od Zagreba.

Cerkveni stolpi v nevarnosti. — Golobje bežali. — Razpoke na hišah, opeka padala s hiš.

Poročila o potresu nam prihajajo od vseh strani. Vsa poročila soglašajo v tem, da je bil potres izredno močan. V Žumberku je bil tako močan, da je sobna oprava ropotala, kladiča za bitje na cerkveni uri so sama udarjala na zvonove, videlo se je, kako zelo so se križi na zvonikih mlati in napravili močan šum. — V Kresnicah se je v sobi močno treslo in na podu je streha tako zaškripala, da so vsi golobje vun izleteli. — V Čatežu ob Savi je bil potres tako močan, da so zvonovi v stolpu farne cerkve zapeli. Bil je horizontalni sunek in je trajal štiri sekunde. V Zagorju ob Savi je med potresom drugi zvon v zvoniku zabrenkal. V Zagorju ob Savi so potres čutili 10 do 15 sekund. V Cerkljah pri Krškem so ob potresnem sunku v zvoniku zazvonili zvonovi. V Planini na Štajerskem je potres povzročil, da so zvonovi zaklenkali in na hišah so se prikazale razpoke.

Od Sv. Petra na Medvedovem selu se nam poroča: Pri nas smo v petek ob 11. uri dopoldne čutili prav močan potres. Ne malo smo se prestrašili. Naredil je nekaj škode po strehah, tudi zidovi so dobili nekaj razpok. Iz Mirne peči poročajo: Potresni sunek je bil tako močan, da je iz župnišča raz strehe opeka padala, v župnišči sobi pa jabolka raz omare na tla. Kake posebne škode ni povzročil.

Iz Brežic poročajo: Danes ob 11. uri dopoldne se je čutil tukaj valovit potres, skoraj tako močan, kot za časa ljubljanskega potresa, trajajoč nad 10 sekund. Poročevalcu se je ustavila stenska ura, viseča svetilka se je gugala v smeri jugo-vzhod-severozapad. Po nekod je padel s stropa belež. — Drugi dopisnik iz Brežic trdi, da je potres trajal dobrih 20 do 30 minut.

Iz Šmartnega pri Litiji se poroča, da je bil ondi potres tako močan, da je opeka padala s hiš.

Poročila o močnem potresu smo dobili tudi iz Vidma na Štajerskem in iz Rajhenburga.

Poročila o potresu smo dobili še iz Vrhnike, Kamnika, Metlike, Moravč, kjer so čutili tri potresne sunke, iz St. Jerneja, kjer je v šoli v stropu nastala velika razpoka. V St. Jerneju je bilo najprej slišati, kakor bi se peljal težak voz, nakar se je pričelo nakrat groznoribati. Na Homcu so se zazibale oknice ter so se uteži pri

stenski uri gibale potem še več kot tri cetrt ure.

Porušeni dimniki na Hrvaškem.

Včerašnji potres je porušil v Sisku 20, v Petrinju okoli 50 dimnikov. Tudi v Varaždinu, Kostanjici, Brodu, Požegi, Osijeku je porušil mnogo dimnikov.

Poškodovana šola. — Župnikovo in učiteljevo stanovanje uničeno.

Iz Zagreba nam brzojavljajo: V Bačugi pri Glini je včerašnji potres šolo strašno poškodoval, stanovanji župnikovo in učiteljevo sta uničeni.

DRŽAVNI ZBOR.

se skliče 20. oktobra, kakor je zdaj definitivno določeno. Baron Bienenrth svojega kabineta ne bo rekonstruiral. Apeliral bo na poslance, da delajo. Desegal ne bo seveda nič. Vlada namerava zopet predložiti svoja jezikovna skrpčala glede na Češko. Nemci hočejo kodificirati jezikovni zakon za nemške kronovine.

VELESRBSTVO.

Demonstracije radi zagrebškega veleizdajniškega procesa.

Dubrovnik, 9. oktobra. Ko se je izvedelo o razsodbi v zagrebškem veleizdajniškem procesu, je občinstvo priredilo velike demonstracije. Velika množica ljudi se je zbrala pred mestno hišo. Vse trgovine so zaprli. Cestne svetilke so prevlekli s črnim blagom. Pred sprevedom so nosili venec z napisom »Mrtva pravica«. Množica se je končno mirno razšla.

Srbska demonstracija proti Avstro-Ogrski.

Belgrad, 9. oktobra. V četrtek so predstavljali v narodnem gledališču igro »Hadžiloja«. Med predstavo je prišlo do demonstracij proti Avstro-Ogrski. Srbi so vpili: »Doli z Avstrijo! Živela srbska Bosna!«

Kranjski deželni zbor.

XII. SEJA KRANJSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Ljubljana, 9. oktobra 1909.

Pred sejo sta zborovala ustavni odsek in pa klub deželnozbornskih poslancev S. L. S.

Klub poslancev S. L. S. je v svoji seji konstatiral, da je nameravani lovski zakon edinole kmetom v korist. S. L. S. ga je spravila v tek zato, da bo pomagano kmetu, ker drugače tudi niti ne more, saj je S. L. S. stranka, ki ima v prvi vrsti zastopati koristi kmečkega stanu.

Ustavni odsek je že včera dovršil občinski volivni in občinski red.

V današnji seji so se vložile, razen že na 1. in 2. strani lista priobčenih, še sledeče važne interpelacije in predlogi:

ZAVLAČEVANJE ZGRADBE BELOKRANJSKE ŽELEZNICE.

Poslanec Matjašič in tovariši predlagajo: Državni zakon z dne 30. decembra 1907, drž. zak. št. 281, jasno določa, da je normalnotirno železnico od Novega mesta preko Metlike do Karlovca (belokranjsko železnico) dogotoviti in prometu izročiti do 31. oktobra 1910. Navzlic temu jasnemu besedilu se zavlačuje zgradba te proge na tak način, da danes niti trasa ni določena, ter da je popolnoma izključeno, da bi se v tekočem letu moglo pričeti z zgradbo. Naravno je, da se je vsled tega nepopisno razburjenje polastilo prizadetega prebivalstva, zlasti onega v Belikrajini. Z ozirom na to dejstvo pozivlja se č. kr. železniško ministrstvo najodločneje, da nemudoma ukrene vse, česar treba v izvršenje gori omenjenega državnega zakona ter toliko zaželeno belokranjsko železnico.

ZA ODPRAVO KLANCEV NA KARLOVSKI DRŽAVNI CESTI.

Poslanec Matjašič in tovariši so vložili sledeči samostalni predlog:

Visoki deželni zbor naj sklene:

C. kr. ministrstvo za javna dela se pozivlje, da pospeši odpravo klancev na Karlovski državni cesti od Suhorja preko Metlike do deželne meje ob Kolpi.

STANOVSKI ZASTOP KMETOV.

Dr. Lampe in tovariši so vložili sledeči samostalni predlog: Deželni zbor skleni: Deželnemu odboru se naroči, da izdela do prihodnjega zasedanja in predloži deželnemu zboru zakonski predlog o zastopstvu kmetov na podlagi državnega zakona o kmečkih stanovskih zadrugah z dne 27. aprila 1902, drž. zak. št. 91, in o deželnem kulturnem svetu. Predlog se izroči upravnemu odseku, ki naj o njem ustmeno poroča: razdelitev poročila je opustiti.

PODELJEVANJE GOSTILNIŠKIH KONCESIJ.

Poslanec dr. Pegan in tovariši interpelirajo deželnega predsednika zaradi postopanja okrajnih glavarstev pri podeljevanju gostilniških koncesij. Pri podeljevanju teh se okrajna glavarstva skoro v

nobenem slučaju ne drže mnenja občinskih odborov, ki pa je po § 18. obrtne postave važen faktor. Pač pa se glavarstva ravna po mnenju orožnikov, ki skoro v vsakem slučaju nasprotuje onemu občinskemu zastopu. Interpelanti omenjajo slučaj v D. M. v Polju. Glavarstva rešitev koncesijskih prošnji tudi zavlačujejo. Zgodil se je pa tudi slučaj, da se v Kočevju ni hotela dati gostilniška koncesija Mariji Beljan, čeprav je orožništvo to priporočalo s sledečo motivacijo: »Ker se domači, kakor tudi po opravkih v Kočevje prihajajoči Slovenci ne morejo v nobeni gostilni posluževati svojega jezika, ne da bi bili napadeni.« Glavarstvo pa se je v tem slučaju ravna po mnenju slovonožrskega občinskega zastopa, ki te koncesije seveda ni priporočal.

ŽELEZNICA KAMNIK-KRANJ.

Poslanec dekan Lavrenčič je vložil danes v deželni zbor prošnjo za zgradbo električne normalnotirne železnice Kamnik-Kranj, katero so podpisale občine Kamnik, Kapljavas, Klanec, Križ, Moste, Nasovče, Lahovče, Zalag, Suhadolje, Mlaka, Podgorje in Cerklje ter več korporacij, cestni odbor za okraj Kamnik in baron Apfalterrn, graščak na Križu.

ŽUMBERK - MARINDOL.

Dr. Krek in tovariši interpelirajo, ker pandurji, financarji in občinski uradniki žumberškemu in marindolskemu ljudstvu prete z vojak ter ga hujšajo zoper kranjsko deželo, s katero se hočejo ondotni prebivalci združiti. Ondotno ljudstvo trpi pod bremenom, ki jih jim naklada zakon, kateri pa glede njih nima nobene veljave, ko ne pripadajo ne Avstriji ne Ogrski. Ljudstvo nabira podpise za priklonitev h Kranjski. Poslanci vprašajo: Kaj hoče deželni predsednik storiti v varstvo Marindolcev in Žumberčanov proti opisanemu nasilju? Ali hoče deželni predsednik poskrbeti, da se žumberško in marindolsko vprašanje že sedaj končno reši v zmislu zgodovinskih pravic in splošne želje tamšnjega ljudstva?

× × ×

Današnje sejo otvori deželni glavar, dvorni svetnik pl. Šuklje ob deveti uri 25 minut. Vlada je zastopana po deželnem predsedniku baronu Schwarzu in grofu Küniglu.

ČESTITKA VOJVODINJI HOHENBERG.

Deželni glavar pl. Šuklje: Njegovo Veličanstvo je izvolilo povzdigniti prejasno kneginjo Sofijo Hohenberško, soprogo prevzvišenega prestolonaslednika v vojvodski stan. Izprošam si dovoljenje in pooblaščenje, da smem na primeren način izraziti najudanejšo čestitko prejasni vojvodinji in prevzvišenemu prestolonasledniku Fran Ferdinandu.

NAZNANILA PREDSEDSTVA.

Ko se odobri zapisnik, naznani glavar, da je odsek za letna poročila izvolil za načelnika poslanca Kobija, za namestnika pa poslanca Višnikarja.

VERIFIKACIJE.

Poročevalec dr. Pegan naglašja, da se je v Lenarčičevem volivnem okraju izpuštilo 523 volivcev. Jasno je, da se ne more govoriti o legalni volitvi, če je pri diferenci 21 glasov izpuščenih 523 volivcev. Na neki Novakov medklie poročevalec odgovarja, da se medklie jako čudi, ker z ozirom na to, da niso bile pravilne volitve v trgovsko in obrtno zbornico, tudi dr. Novak ni pravilno izvoljen. V Višnikarjevem volivnem okraju ni bilo vpisanih 861 volivcev. Ker je bilo vpisanih le 815 volivcev, bo pač pritrdila zbornica, da se volitev Lenarčiča in Višnikarja ne odobri. Ostale volitve naj se potrdijo.

Dr. Šusteršič.

Dr. Šusteršič naglašja, da se je oglašil kot contra - govornik. Sicer se strinja s poročilom verifikacijskega odseka, a potrebna je volivna preosnova, ki onemogoči vsak prepri med mestnimi in kmečkimi volivnimi okraji. Potrebna je obširna in temeljita revizija deželne ustave. Dr. Šusteršič predlaga:

1. Deželni zbor soglašja s pravnim nazorom verifikacijskega odseka, glasom katerega tvorijo po veljavnem deželnem volivnem redu kranjskem le krajevne občine tako kmečke kakor mestno - trške volivne okraje in odločno zavrača temu nasprotno judikaturu državnega sodišča. Deželni zbor izraža tedaj svojo odločno voljo, da se imajo uvrščati pri sestavi volivnih imenikov vsi census - volivci vsake krajevne občine, skupno brez izjeme, bodisi v kmečko ali v mestno skupino.

2. Izvolitev poslanca dr. Janko Vilfana se potrdi.

3. V ostalem se odkaze poročilo verifikacijskega odseka pril. št. 122/125 ustavnemu odseku, z nalogo, da izdela načrt preosnove deželne reda in deželne volivnega reda, v katerem se na novo odmeji obseg kmečkih in mestno - trških volivnih okrajev.

O tem naj ustavni odsek poroča kakor hitro mogoče.

Susteršičeva pravna izvajanja glede tega predloga je zasledovala zbornica z veliko pozornostjo. Živalno se je odobravalo, ko je izustil načelnik naše stranke besede, da visoko spoštuje izreke državnega sodišča, ki so akademičnega pomena, a še bolj spoštuje avtonomijo deželnega zbora. Odklanjati moramo po našem mnenju pravno pomotno mnenje državnega sodišča. Živalno ploskanje je spremljalo sledeče dr. Šusteršičeve besede: Zapustiti tudi ne smemo kamniških volivcev in njihovo zgodovinsko zaslugi ob narodnih bojih proti nemstvu.

Bistveno obsegajo dr. Šusteršičeva izvajanja sledeče:

Besedilo volivnega reda ne pozna nobenih izjem in nobenih razdelitev volivcev v mestnih občinah. Voliti imajo pravico vsi občani. Saj voli v ljubljanskem volivnem okraju tudi Črna vas, Zakon, cesarski patent o volivnem redu ni bil izdan zgolj za Kranjsko, marveč tudi za druge dežele. Novelizirali so povsod volivni red. Praksa v naši deželi ni bila vedno enaka. Potrebno je zato, da se definitivno reši v odseku sporno vprašanje.

Mesto krvave manšete — vrv okoli vratu.

Dr. Šusteršič je popolnoma stvarno in tako mirno in prepričevalno dokazoval pravilnost svojega pravnega naziranja glede volitev v mestih in trgih, da so bili liberalci kar zmešani in so jim začele migati glave na vratovih, ko so se pogledovali, kaj naj reko. Naučili so se svoje pisane govore proti tiskanemu poročilu verifikacijskega odseka; dr. Šusteršič se je pa postavil na drugo stališče, in zdaj so bili liberalci »iz viže«. Njih pisani govori niso bili več na mestu, a ker niso mogli drugače, so jih morali izpuščati, dasi se jim je vsa zbornica smejala. Dr. Triller je takoj začel rohneti in patetično deklarirati, a njegova glavna govorniška figura je bila — vrv okoli vratu. Hrboti in vratolomnost in vrv okoli vratu — to je bila juristarija dr. Trillerja, pri kateri se je tako strašno potil, da je nazadnje v svoji razburjenosti pozabil celo staviti predlog in ga je le po posebni milosti gosпода deželnega glavarja mogel prečitati med govorom Višnikarjevem. Torej se je zgodila izredna milost onemu, ki je vpil, da že nosi vrv okoli vratu. Z vrvjo okoli vratu je govoril Višnikar, ki je hotel biti judex in propria causa. Sodnik ki hoče soditi o stvari, v kateri je sam tožen, je sploh nesmisel, in ribniški sodnik je to pot jako slabo sodil. Liberalni sodnik! Znamenita je bila izprememba od lanskega leta. Lani huronsko vpitje in vihtenje krvave manšete, letos pa jokanje, da imajo vrv okoli vratu.

Nemci v zvezi z liberalci.

Grof Barbo izjavi, da bodo Nemci glasovali za verifikacijo volitev poslancev Lenarčiča in Višnikarja. Dr. Triller pa predlaga seveda isto.

Višnikarstvo.

Med Višnikarjevim govorom so krožile po zbornici sledeče šale: »Kateri govornik je najbolj nevaren v debati?« — »Višnikar, ker je vsa zbornica, kadar on govori, v nevarnosti, da zaspi.« — »Ne more se mu očitati, da je govornik.« — Za Višnikarjem se oglasi Lenarčič in v dogem govoru pripoveduje, da bi mu ne bilo nič kaj všeč, če bi volili tudi kmečki volivci v njegovem volivnem okraju. Prosdež, predsednika, naj pove, kako da misli o njegovem mandatu. Po Lenarčiču govori Vilfan. Ne posluša ga nihče, tudi liberalci ne. Oražen se razgovarja z Ganglom in z Novakom ter se smeja. Pirogre stran, ko govori Vilfan. Usmili se ga končno Višnikar, ki se mu vstopi za hrbet se nasloni na duri in ogleduje Kregarjev lestenec. Dr. Triller ga niti poslušal ni. Koneha, mu zaploskata nekoliko Pirc in Novak. Po Vilfanu govori dr. Tavčar z ozirom na dr. Šusteršičev predlog. Na predlog poslanca Perhavca se sklene debata. Dr. Šusteršič reagira na izvajanje predgovornikov. Jasno za vsakega je, da je po njegovem predlogu edino mogoče rešitev spornega vprašanja.

Dr. Šusteršič

pozivlja liberalce: Pojdemo v ustavni odsek, tam boste videli, kako se bodo sprili razni strahovi. Ustvariti se hoče trdna podlaga za prihodnost. Šusteršičevim izvajanjem je zbornica živahno pritrdjevala. Končno zavrača poročevalec verifikacijskega odseka liberalne govornike: dr. Tavčarja, dr. Trillerja in dr. Vilfana.

Na željo dr. Tavčarja se potem prekine seja za 20 minut.

Naše vžgalice!

Skrbite, da pridejo v vsako hišo naše vžgalice! — Vsak trgovec, pri katerem kupujete, jih mora imeti, vsaka gostilna, v katero zahajate, vsaka naša gospodinja! — Dolžnost vsakega našega somišljenika je, da zažiga tobak in smodke le z vžgalicami »Za obmejne Slovence«!

Dnevne novice.

+ **Vseslovenska Ljudska Stranka.** Tržaška »Zarja« piše v uvodnem članku: 17. oktober bo v zgodovini našega rodu velepomemben. Ta dan se prične uresničevati ideal vseh naših pravih rodoljubov od davnih časov: zjedinjena Slovenija! Ideal je to, ki smo ga težko, a z gotovostjo pričakovali. Ves razvoj stvari je povsem naraven: vseslovenski izobraževalni organizaciji v slovenski krščansko-socialni zvezi mora slediti in se mora pridružiti še vseslovenska politična organizacija. — Sedanjí čas je kaj primeren, da se združimo na političnem polju mi Slovenci neglede na pokrajinske meje. Saj nas kličejo k taki tesni združitvi enaka katoliška načela, enaka stremjenja, enake potrebe. Gnilega liberalizma so se otesli naši bratje na Kranjskem, sledili so jim Stajerci in zdaj je ponosno vstala še soimena Goriška s trdim Krasom. Do tistega procesa pride prav gotovo tudi pri nas. Nihče pa ne bo v hudih bojih, ki se jim v Trstu in Istri bližamo, bolj potreboval modrega navodila in krepke pomoči od združenih in v boju skušenih bratov, kakor mi Slovenci ob Adriji. To nam priča izkušnja kratke dobe našega gibanja. — Zato pa, somišljeniki, kdor le more, drugo nedeljo, 17. oktobra, v središče Slovenije, na ustanovitev Vseslovenske Ljudske Stranke! Naj se ta dan v beli Ljubljani postavi temelj politične organizacije za Trst in slovensko Istro. Pomagajmo k izvršenju veličastne zgradbe katoliško-slovenske in — katoliško-slovanske vzajemnosti!

+ **Ustanovitev Slovenske Ljudske Stranke.** Zbor zaupnikov S. L. S. 17. t. m. bo slovesna in sijajna manifestacija krščanskega, slovenskega ljudskega mišljenja. Prišli bodo najodličnejši somišljeniki od vseh strani cele Slovenije. Vabila na ustanovni zbor Vseslovenske Ljudske Stranke so se danes razposlala zaupnikom S. L. S. Vse naše zaupnike opozarjamo, da naj vprašajo na svojih poštah za vabila na shod; ako bi kdo pomotoma ne dobil vabila, naj se oglasi pri tajništvu S. L. S.

+ **O »klerikalno-nemški zvezi«** sanja »Narod« dan za dnevom. V današnji seji pa so potegnili v bratskem objemu kakor nekdaj. Nemci in slovenski liberalci! Kje je torej zveza?

+ **Nemško-slovensko-liberalna zveza** se je danes sijajno pokazala v kranjskem deželnem zboru. Zopet so liberalci z nemškim veleposlovstvom sklenili pakt. Da se je pakt nanovo oživil, dokazuje tudi »Neue Freie Presse«, ki je pred par dnevi namigavala na to zvezo in na dogovore med Nemci in slovenskimi liberalci.

+ **Pest na oko.** Kako že pripoveduje tista povest, ko je srečal nekdo gluho žensko?: »Mati, kaj nesete?« — »Iz Kurje vasi sem doma.« — »Mati, vi ste gluhi.« — »Nimam rjuhe, temuč samo koc.« — »Baba, v uho se piši!« — »Amen, na večne čase!« — Taka je bila danes v kranjskem deželnem zboru verifikacijska debata. Dr. Šusteršič je duhovito in jasno razlagal svoje predloge, naj se verifikacijsko vprašanje Višničarja in Lenarčiča izroči v proučenje ustavnemu odseku, Nemci in liberalci pa so bili naučeni na vse druge reči in Triller je izpustil govoranco o »Štriku, ki ga imajo liberalci na vratu«, kakor se je pripravi, dasi je bilo tako malo primerno kakor k »v uho me piši« — »Amen, na večne čase«. Pričakovala se je debata z gromom in bliskom, bila pa je samo predstava Tadejev Hartriegelov. V Šiški so izrekli te dni zaupnico liberalcem zavoljo »njihovega odločnega nastopa« v deželnem zboru. Naj jim v prihodnje izrekto še zahvalo v imenu galerije, ki ji tako vspešno, dasi neprostovoljno skrbe za zabavo.

+ **Iz pekla na tron.** Liberalci so dosledni samo v nedoslednosti. Kaj so vse vpili proti deželnemu predsedniku! Niso mu prisojali ne samo ne objektivnosti, marveč celo kot človeka so ga najsurovejšje napadali. In zdaj? Baron Schwarz jim je poleg Nemcev zdaj že za patrona, ki milo ječe pred njim, naj se jih usmili. Poslanec Lenarčič je ob tihem odobravanju vseh svojih tovarišev danes v svojem govoru prosil barona Schwarza, naj on izreče svoje misli o veljavnosti njegovega mandata. Mi se ne menimo za spokornega duha naših liberalcev, ki jih vodi zopet kot izgubljene sinove v vladno palačo, to pa, da se o stvareh, ki ima po zakonu o njih samostojno odločevati samo deželni zbor, kliče vladno mnenje v boj, moramo najodločnejše zavračati.

+ **Orei se ustanovi** jutri v Velikih Laščah na Dolenjskem. Dolenjska mladina se čezdalej bolj zbira in organizuje, da se izobrazijo ter usposobi za velike naloge in boje, ki še čakajo naš slovenski narod.

+ **Koroški deželni proračun** izkazuje 900.217 K deficita.

+ **Čast jima!** V četrtek zvečer umelo se je na hlevu pri Pjanovih pri Sv. Ivanu pri Trstu. Ženske so nepopisno kričale, a tudi moški bi bili skoro glavo izgubili, da ni bilo našega kaplana Čoka, ki je stal v

največji nevarnosti in podajal vodo, kakor tudi nekega podčastnika tukajšnjega bosenskega polka, ki je vodil gašenje s tako hladnokrvnostjo, da je bilo že brez nevarnosti, ko so prišli iz mesta gasilci, katere je poklicala telefonično policija. Čast takemu duhovniku, čast takemu vojaku, katera naj posnemajo v enakih slučajih oni, ki so zraven le zijala prodajali!

+ **»Edinost«,** ki piše kilometre dolge članke za vsako malenkost, o izidu goriških volitev molči kakor stena. Ubogi bravci »Edinosti«, ki ne vedo, ali naj se veselijo ali žalostijo! List, ki nima niti o tako važnih zadevah lastne sodbe, ni vreden papirja, na katerem se tiska.

— **Nesreča na dolenjski železnici.** Danes dopoldne smo dobili brzopjavko: Vlak iz Novega mesta proti Ljubljani je na Grosupljem trčnil ob tovarni vlak. Voz tretjega razreda je skočil s tira. Ponesrečen ni bil nihče. Vlaki so imeli pol ure zamude.

— **V Dravljah** priredi svoj prvi sestanek naše k. s. izobraževalno društvo jutri, to je v nedeljo, 10. t. m., ob 4. uri popoldne. Predaval bode č. g. kaplan A. Tomelj o pomenu izobraževalnih društev v društvenem lokalni pri Bežaku. Ker so se naši politični nasprotniki z vso silo vrgli na Dravljice, zato pričakujemo obilne udeležbe iz vrst naših somišljenikov, da tako stremo gnjili liberalizem, kar ga je še.

— **Kmetijsko poučno predavanje.** V nedeljo, dne 10. t. m., ob 3. uri popoldne predava gospod deželni mlekarški in živinorejski nadzornik Legvart v Stari Fužini v Bohinju o umni živinoreji in sirarstvu.

— **Advokat ubijalec.** Včeraj je bila proglašena sodba proti odvetniku dr. Mariniču, ki je vsled osebne sovražnosti ubil Ljubomira Puceka. Marinič je obsojen samo na leto dni zapor, češ, da je prekoračil silobran. Udovi mora plačati odškodnine 2000 K, za vsako dete ubitega pa 1000 kron, skupno 5000 K.

— **Kočevski razbojnik pobegnil čez mejo.** Znano je, da je obšlo okoližno sodišče v Novem mestu Weinschrotta, Dürfelda in Janežiča, ker so po razbojniško razbili slovensko trgovino v Kočevju, na več mesecev težke ječe. Mesto, da bi te nevarne ljudi držali pod ključem, pa so jih izpustili proti malenkostni kavčiji. Weinschrott so n. pr. pustili na prostih nogah za 300 kron kavčije. Sedaj pa je Weinschrott, ki je imel sedeti 5 mesecev in nastopiti vojaško službo, pobegnil čez mejo, bržčas v Švico.

— **Demonstracije trgovskih pomočnikov na Reki.** Med trgovskimi pomočniki na Reki in njihovimi gospodarji je prišlo do sporazumljenja, da se trgovine zapirajo ob 7. uri zvečer. Trije trgovci včeraj tega niso storili. Trgovski pomočniki so nato priredili demonstracijo in dotičnim trgovcem pobili okna. Aretirani so bili trije trgovski pomočniki, a kmalu izpuščeni. Danes imajo trgovski pomočniki shod, na katerem bodo razpravljali o svojih zadevah.

— **Dom za dojenčce** je odprla v Zagrebu sekcija »za našu djecu« zveze učiteljic. Zavod se imenuje »Količevka Franje Josipa I.« in je popolnoma moderno urejen. Za prvi čas je prišla iz dražanskega doma za dojenčce inteligentna izprašana negovateljica, ki bo praktično vadiła mlada dekleta za negovanje dojenčev. V zavod se sprejema v varstvo dojenčce delavskih starišev; opoldne pride mati lahko otroka dojit in zvečer ga vzame s sabo domu, da ga potem prihodnje jutro zopet izroči v zavod. Taki domovi za dojenčce so ustanovljeni že po mnogih velikih mestih in so velik blagor za delavske družine.

— **Trgatev v tržaški okolici.** Iz Sv. Križa pri Trstu nam poročajo: Trgatev se začne pri nas v ponedeljek, 11. oktobra in bo trajala celi teden. Grozdje je letos popolnoma dozorelo in bomo mogli vse naše odjemalce postreči s sladkim prosekarnjem ali na črnim berzaminom. Da ne bo treba, zlasti manjšim trgovcem z vinom, prihajati osebno k nam, je tukajšnje »Gospodarsko in vinarsko društvo« odprlo svoj zalogo v Šiški pri Ljubljani pri g. Janezu Jenko št. 30. Nekateri odjemalci želijo si z našim vinom napraviti butiljke pristnega prosekarja. Ker se najboljšje butiljke napravljajo iz takozvane »maščine«, katere je pa zelo malo, zato naj se kmalu oglašijo pri tukajšnjem »Gospodarskem društvu« oni, ki želijo tako vino. Društvo si napravi tudi butiljerijo in bo moglo na željo odjemalcev pošiljati butiljke prosekarja. — »Gospodarsko in vinarsko društvo« ima svojo zalogo tudi pri Sv. Križu in sicer pri posestniku g. Martinu Tretjak.

— **»Slavenska Misao«,** ki jo je doslej izdajal njen urednik Ante Jakič v Trstu, se preseli na Dunaj. Ker g. Jakič že dlje časa trpi na neki očesni bolezni, je izročil uredništvo hrvaškemu pisatelju v Mostaru, Iliću. — Tudi dubrovniški Hrvati so nameravali osnovati na Dunaju nov hrvaški časopis, a so sedaj to namero opustili.

— **Iz šolske službe.** Absolvirana učiteljska kandidatinja Ana Gantar pride kot

pomožna učiteljica na slovensko dekleško šolo šolskih sester D. N. D. v Trstu.

— **Umrla** je gospa Terezija Agarini, rojena Furlani, posestnica v Prvačini.

— **Trgatev v Metliki** se je začela. Vreme je do včeraj bilo lepo.

— **Srbsko bralno društvo** so ustanovili v Trstu.

— **Velike povodnji** so preplavile krško dolino na Koroškem. 10 mostov je porušeni, promet je ustavljen, ceste so močno poškodovane.

— **Zet ubil s pestjo tasta.** V reški okolici je neki Paskal Linčič ubil s pestjo svojega tasta, starega 78 let. V prepiru je udaril Linčič starca s pestjo po glavi. Zgrudil se je mrtev na tla. Morilca in njegovo ženo so zaprli.

— **Poskušeni samoumor radi — rute.** 20letna Regina Milič, stanujoča v ulici Giusppe Gatterija št. 44 v Trstu, se je sprla s svojim zaročencem radi neke rute. Komaj je zaročence odšel, se je Miličeva zaprla v svojo sobo, zacetila v ponvi ogelje in se potem vlegla v posteljo, pričakuje — smrti. Toda domačini so še pravočasno zapazili neumno početje dekleta, vlomili so vrata in nujno poklicali zdravnika z rešilne postaje, ki je dekletu nudil prvo pomoč in jo nato dal odvesti v bolnišnico.

— **Radi demonstracij povodom prenehanja slovenskega učiteljstva v Gorici** je bilo te dni obsojenih od policije kakih dvašet oseb na zapor od 48 ur do 14 dni; proti nekaterim drugim pa bo postopalo sodišče.

— **Vinsko leto** je po dosedanjih poročilih leto 1909.

Madžarsko gledališče v Zagrebu namerava ustanoviti tamošnji Mažari.

— **Kamniški vlak bi kmalu povozil kravo** preteklo sredo popoldne, ko je prihajal iz Ljubljane na Črnuče. Neka desetletna deklica je gnala po cesti več krav čez železniški tir na pašo. V istem trenutku je prisopihal kamniški vlak. Dve kravi sta skočili naprej, dve pa nazaj pred vlakom. Eno kravo je vlak še malo porinil od vzadaj, da je lažje skočila, ena krava je pa kar tekla lepo počasi pred vlakom mimo črnuške postaje k železniškemu mostu. Most so pa ravno popravljali in ni bilo na tramovih položanih nič desk. Krava se je udrila in obvisela na železniškem tiru. Kravo so dvignili nepoškodovano iz mosta; nekoliko žalostna je sicer bila, ko se ji je ponesrečila tekma s kamniškim vlakom.

Višjo gospodinjsko šolo otvorijo v Zagrebu. Stavba je stala 400.000 kron.

Štajerske novice.

Š **Slavnost v Velenju — prepovedana.** Iz Maribora smo dobili danes brzopjavno poročilo, da je slavnost v Šmartnem pri Velenju prepovedana »radi griže«. O tej griži do danes še nismo nič čuli, bo pač griža posebne vrste. Pa ne, da bi nemškutarje napadli krči, ko so čuli, da jim zagrmí na uho mogočeno pesem »Ljubljane«. Stori! bomo korake, da se pogumna pesem »Ljubljane« čuje v najkrajšem času v Šmartnem in v Velenju in naj se štajerski nemškutarji postavijo na glave!

Š **Vikar iz Prusije v Ptuj.** Mesto v Karbice na nemško Češko prestavljenega vikarja Erharda Boelma nastopi vikar Andrej Römer iz Stuttgarta, ki pride 1. decembra v Ptuj. Tako se s protestantizmom širi pruski duh.

Š **Rennerjev zrakoplov** bodo v mesecu oktobru kazali tudi Dunajčanom.

Ljubljanske novice.

lj **O priredbi slovenskega glasbenega društva »Ljubljana«** dne 17. t. m. v vseh prostorih »Uniona« piše tržaška »Zarja«: »Da dostojno proslavi dohod slovenskih veljakov iz vseh slovenskih pokrajin, je odločilo slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« da v čast ustanoviteljem Vseslovenske Ljudske Stranke, priredi v nedeljo 17. t. m. ob 6. uri zvečer v vseh prostorih »Uniona« veliko ljudsko slavnost. Tako bo omogočeno slišati udeležnikom tudi odlični zbor »Ljubljane« in popolni orkester »Slovenske Filharmonije«, ki je že obljubila svoje sodelovanje. Poleg tega sodeluje še več odličnih moči, tako da bo tudi ta večer nekaj posebnega. Zato politični navdušeni v Ljubljano, kjer nas slovenski bratje sprejmejo z odprtimi rokami.« — Tudi mariborska »Straža« in drugi naši listi ter mnogi hrvaški listi pozdravljajo priredbo »Ljubljane« dne 17. t. m. Prepričani smo, da se dragi gostje o pričakovanih ne bodo motili. »Ljubljana« bo storila vse, da bo to ena njenih najslonejših priredb. Od Ljubljancev in naših okoličanov pa pričakujemo, da tudi prihité na slavnost v najobilnejšem številu, da tako pokažejo dragim gostom, da jih res sprejemamo z odprtimi rokami. **Dne 17. oktobra zvečer vsi na ljudsko slavnost v Union!**

lj **Prihodnji torek**, 12. t. m., predava v prostorih S. K. S. Z. (uhod Frančiškanske ulice) F. Tersegav in sicer o »Lex A x m a n n. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

lj **V tečaje S. K. S. Z.** se vpisuje v Zvezinih prostorih še danes v soboto, 9. t. m., od 7. do 9. ure zvečer in v nedeljo, 10. t. m., od 10. do 11. ure dopoldne.

lj **Napadi blagajnika zastavljalnice Berganta in neznanega šentjakobskega veljaka Ekarja in Kopitarja na pok. prelata Rozmana.** V pojasnilo »Gospodarsko-naprednemu društvu za šentjakobski okraj«, oziroma njega govornikom na sestanku v gostilniških prostorih g. Jamnika smo prejeli naslednje: Uredništvo »Slovenca« mi je poslalo izresek »Slovenskega Naroda«, v katerem v dolgem članku sumniči »Gospodarsko-napredno društvo« za naš okraj blagopokojnega g. prelata Janeza Rozmana in po krivici napada oba gg. cerkveni ključarja. V pomirjenje tistim, ki so poslušali gg. govornike na tem shodu, bodi povedano to-le: Šentjakobskim župljanom ne bo treba segati globoko v žep, Ja se poplača neki cerkveni dolg, ki ga je baje napravil umrlí prelat Janez Rozman. **Cerkveni računi so v najlepšem redu in cerkveno premoženje nedotaknjeno. Računi ne izkazujejo nikakih dolgov.** Od nobene strani se ne namerava sklicati shod, »ki bi sklepal, da bi prevzeli šentjakobski župljani vsakoršen cerkveni dolg.« ker se dosedaj tega dolga v računih nikjer ni našlo. Zato je »najodločnejši protest proti taki nakani« — naravnost smešen. G. Kopitar zahteva od šentjakobskih gg. cerkvenih ključarjev, da bi sklicala javen shod, kakor sta baje obljubila, in predložila cerkvene račune. Gospod Kopitar! Cerkveni računi se koncem vsakega leta predlagajo veleč. knezo-škofijskemu ordinarijatu in visoki c. kr. vladi. Nadzorstvo je tu natančno. Če vas mika, stopite na ordinarijat ali pa k vladi in prosite, da vam predložé cerkvene račune šentjakobske cerkve. Ista pot je tudi za vas, g. Bergant, ki, kakor pravite, »še nikoli niste videli cerkvenih računov«. Pustite velespoštovana gg. ključarja v miru, ki v tem težavnem položaju vestno vršita svojo dolžnost. — G. Bergant, vi trdite: mi vzdržujemo župnišče! Vprašam vas javno, koliko ste dali za zidavo novega župnišča?! Vi, kot star šentjakobski župljan, vi, kot bivši mestni svetnik, bi pač morali vedeti zgodovino, kako se je zidalo to župnišče. Blagi gospod prelat ni maral obremeniti šentjakobskih župljanov in zato je napravil dolg 13.000 kron, ki je danes intabuliran na župnišče in katerega bo moral plačevati bodoči župnik. — Cerkvenega dolga toraj sploh ni; pač pa je dolga na župnišču 13.000 K, ki pa šentjakobskih župljanov niti nje manje ne zadene. — V Ljubljani, 9. oktobra 1909. — Ivan Barle, župni upravitelj pri Sv. Jakobu. — To je jasna beseda. Mi pa še pravimo: Na shodu liberalnega »gospodarskega« društva, katerega odlična zasluga je, da je Bergant dobil službo v mestni zastavljalnici, se je pokazala — prava liberalna odkritosrčnost. Tisti ljudje, ki so ob smrti prezasluznega rajnega prelata po »Narodu« hoteli izrabljati rajnega prelata proti ostali ljubljanski duhovščini, ki so se navidezno žalostili vili po tleh in upili o prelatovih dobrotah, nekaj tednov pozneje očitajo prelatu Rozmanu, kakor bi celo v zasebne namene napravil cerkvene račune. Šentjakobski župljani se bodo ogorčeno obrnili proč od takega »narodno-naprednega dela«. Sicer se pa z izvestnimi gospodi pri takem »gospodarskem« društvu še temeljiteje pomenimo!

lj **Za blagajnika mestnega užitiinskega zakupa** je, kakor se govori, imenovan kar pod roko g. Biber, bivši uradnik carinskega zakupa. Naše sožalje, gospod Likozar!

lj **Musica sacra.** Jutri se bo pri veliki maši ob 10. uri izvajalo v stolnici sledeče: Missa in Es, zl. Jos. Stein, Graduale »Anima nostra«, zl. Ant. Foerster, oiertorij »Exultabunt sancti«, zl. dr. Fr. Witt.

lj **Umrla** je danes 9. t. m. na Glincah pri Ljubljani št. 84 približljana, v vseh krogih dobro znana gdč. Marija Aleš, dolgoletna cerkvena pevka. Pogreb bo v nedeljo popoldne ob pol petih. Naj počiva v miru! — Radi pogreba se napovedana predstava »Miklova v Zala« preloži na prihodnjo nedeljo, dne 17. oktobra.

lj **Slovensko deželno gledališče.** Danes, v soboto večer se igra prvič francoskega veseloigra »Ljubez en bñe« z gdč. Wintrovo, gdč. Kandlerjevo, gospo Borštnikovo in gdč. Thalerjevo ter z g. Nučičem in g. Bohuslavom v glavnih ulogah. — Jutri, v nedeljo, sta dve predstavi: popoldne ob 3. se igra ob z n i ž a n i h c e n a h Nestroyeva burka »Utopljenca« z gosp. Povhetom, g. Nučičem, g. Verovškom in gdč. Wintrovo v glavnih ulogah. Zvečer se uprizoni prvič v sezoni Leona Falla opereta »Dolarska princeza«.

lj **Napad na damo.** Neki gospod E. P. že dolgo časa na cesti zasleduje neko tukajšnjo velespoštovano damo. Ko je gospa včeraj zvečer v družbi nekega znanečastnika šla proti svojemu domu, je na Miklošičevi cesti gosp. E. P. skočil k dami, jo sunil v hrbet in vrgel proti njenemu obrazu neko tekočino, ki se je pa k sreči razlila le po obleki. Napadalec je hitro skočil v pripravljenega izvoščka in

se odpeljal. Lahko bi povzročili, da bi bil napadalec že danes prijet, vendar smo to opustili. Če bo še katerikrat nadlegoval damo, bomo priobčili njegovo popolno ime.

Ij Aretovalo je orožništvo v Vodmatu 23letnega delavca Alojzja Simončiča, pristojnega v Ljubljani, ker ga je deželno sodišče zasledovalo v policijski tiralnici zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe.

Ij Pogrešajo že od julija meseca 17letnega učenca VIII. razreda ljudske šole Antona Jarca iz Crne vasi. Navedeni je precej velik, okroglega obraza, kostanjevih las, rjavih oči ter ima kot posebno znamenje brazgotino na zgornji ustnici.

Ij Sumljiv gost. Pred nekaj dnevi je prišel nek okoli 30 let star možki v neko gostilno v Kolodvorski ulici. Neznane je bil dobro opremljen ter je tudi dobro jedel in pil. Ko se je najedel in napil, je nemudoma zapustil gostilno. Gostilničarka pa je še o pravem času opazila njegov odhod in naprosila nekega podčastnika, da ga je zasledoval v Franciškansko ulico, kjer se je skrival za večna vrata kavarne »Union«, od koder ga je stražnik odvedel v zapor. Pri policiji je najprvo rekel, da je umetni ključar in da se zove Karol Fentös, rodom iz Dubrovnika. Pri sebi je imel dva dragocena žepna noža, metersko merilo, pet različnih ključev in zabeležnik z različnimi ulicami in hišami v Ljubljani. Dognalo se je po pisnih, ki jih je imel pri sebi, da se je že cel teden mudil v Ljubljani in da je pri neki zasebnici na Starem trgu najel sobo, cel dan jedel, si od gospodinje izposodil tri krone, zvečer pa odšel. Tudi na Marije Terezije cesti si je najel sobo in obkupil za stanovanje in hrano 80 K na mesec. Ker tam ni dobil nič posojila, se zvečer ni več vrnil. Aretovanec se je slednjič udal, da je njegovo pravo ime Stefan Weiland, rodom iz Pakraca v Slavoniji, sin viničarja, in da je po poklicu komorniški sluga. Oddali so ga sodišču.

Ij Ubogi Dzinski. Poročali smo, da so nesrečnega bivšega prvaka ljubljanskih Nemcev, Dzinskega, nedavno prepeljali v blaznico. V blaznici se ima Dzinski za kaj imenitno osebo. Napravil si je iz papirja veliko kapo, nanjo pa je zapisal »Kaiserlicher Reichskanzler und Henker«, iz posteljne oprave je izpulil nekaj peres in jih nasadil na kapo. Tako opravljen je silno zadovoljen s svojimi častmi, le to mu ni prav, da se ga ne pusti v Ljubljano, ker je obljubil nemškemu cesarju, da napove v Ljubljani mnogo shodov. Mnogo občuje z gostilničarjem Blumauerjem, ki se tudi nahaja na Studencu. To prijateljsko razmerje se le takrat malo skali, kadar gospod Blumauer dobi za doma kako zajčjo ali drugo pečenko. Tedaj je Dzinski hud in se jezi nad Blumauerjem: »Kerl, wirst mir nichts geben, wirst alles selbst aufessen.« Pravijo, da Dzinski ne bo nikdar več zdrav in da bo do svoje smrti ostal na Studencu. Ubogi Dzinski!

Železniške nesreče.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V AMERIKI.

Berolin, 8. okt. Iz New-Yorka se poroča: Velika železniška nesreča se je zgodila na progi Haliaks-Montreal. Zadel sta osebni in nek poseben vlak skupaj, o katerem postajni načelnik ni bil obveščen. Eksplozirala sta kotla pri lokomotivah. Razvaline obeh vlakov so začele goreti, kar je povzročilo grozno zmešnjavo. Poleg strojevodij in kurjačev se je ponesrečilo baje zelo veliko število potnikov. Govori se okoli 40, ki so našli smrt v plamenu. Veliko število težko ranjenih je brzkone še v razvalinah.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA NEMŠKEM.

Mona kovo, 8. okt. Brzovlak Trst-Berolin je pri Neumarktu ob Rotti na Bavarskem zavozil od strani v tovorni vlak. Pazio se ni na signale. Štirje vozovi so skočili iz tira. Stroj brzovlaka je bil močno poškodovan. Vsled srečnega naključja ni bil nihče od ljudi ranjen. — Hušša nesreča se je zgodila večeraj zjutraj v Karlstadtu ob Meni. Zadel sta dva tovorna vlaka skupaj zaradi napačnih prestav. Pri enem vlaku je skočila iz tira lokomotiva in dvanaest vozov, od katerih se jih je nekaj razbilo. Strojvodja Gebhard in kurjač sta bila težko ranjena, a nek drugi uslužbenec lahko.

Razne stvari.

Papež Pii X. obolet. Iz Rima se poroča: Časopisi poročajo, da je dobil papež protin v desno nogo. Telesni zdravniki so mu svetovali, naj preneha s oficijelnimi avdijencijami. Kljub temu je v ponedeljek papež sprejel več škofov in nekega prelata.

Čudne oporoke. Na Angleškem je veliko, stoletja starih ustanov, ki sp jih zapustili razni pravi čudaki. Leta 1722. je umrl n. pr. nek angleški duhovnik in za-

pustil precejšnjo vsoto denarja. Z obrestmi te zapuščine se v malih zneskih obdarjuje revne upalne dečke, ki zmoliijo kolikor mogoče hitro in popolno na njegovem grobu »Credo«. In vsako leto 8. februarja se vrši to čudno tekmovalstvo med moško mladino v malem kraju Wotton. — Vsled neke druge oporoke so obdaruje že 400 let vsak veliki petek iz neke bogate ustanove 20 vdov, ki morajo iti v svečani procesiji mimo nekega groba. Isti dan dobi iz neke ravno tako stare ustanove 60 mladih sirot po en popolnoma nov peni in še par pirhov. — Ganljiva je oporoka neke vdove, ki je pred 200 leti čakala na veliki petek svojega sina domov in mu pripravila velik kolač. Sina pa ni bilo, tudi poznejša leta ne, a vdova ga je vsak veliki petek čakala s kolačem, dokler ni umrla. Izvršitelji njene oporoke so našli točko, ki določa, da se mora iz obresti njenega premoženja vsako leto speči kolač, dokler se ne vrne sin. Sin se pa doslej še ni vrnil, in tako ga bo čakal vsako leto veliki petek kolač skoro v večnost.

Umorjen na poti k poroki. Iz Pariza se poroča o tragični smrti nekega zaročnika, ki je obetal dvema deklicama poroko. Svojo prejšnjo prijateljico je medtem popolnoma opustil in se hotel poročiti z drugo. Na dan poroke pa mu je njegovo namero preprečila ostavljena ljubimka. Ko je svatovski družba krenila v cerkev, je pristopila k ženinu neka deklica ter ga prosila, naj stopi nekoliko v stran, ker mu ima nekaj povedati. Ženin se je odstranil od družbe svatov. Ti so naenkrat opazili, da je mladenič padel na tla. Prihiteli so k njemu, a bil je že mrtev. Napadalko so prijeli in svatje so se vračali kot pogrebci, noseč mrtvega ženina.

Zrcalo za želoдец. Pri eni zadnjih sej »British Medical Association« se je preizkušalo zrcalo za želoдец. Iznašli so ga zdravniki londonske bolnice, ki trdijo, da je iznajdba enakovredna Helmholtzovemu očesnemu zrcalu in Garcijevega zrcalu za goitanec. Zdravniku je želoдец, ki leži v notranjščini života nevidljiv. To novo zrcalo obstoji, kot poroča »Daily Telegraph«, iz dolgih cevi, ki imajo v sebi zelo kompliciran sestav zrcal ter na spodnjem koncu, ki se suče, malo električno žarnico. Ako se gleda skozi zgornjo odprtino cevi, se more opaziti v razsvetljenem želoдецu oteklino, sploh razne bolezni, ki so se dozdaj določile le s težavnimi kemičnimi in fizikalnimi poskusi. Sedaj uporabljajo to želoдецno zrcalo zdravniki londonske bolnice samo v narkozi. Upajo pa, da se bo tehnika uporabljivosti nove iznajdbe v toliko razvila, da ne bo treba narkotizirati bolnika.

Vzajemnost londonskih telefonistk rodi zlasti v enem oziru poštevanja vredne praktične sadove. Uveden je namreč med njimi običaj, da vsaka izmed njih prispeva nekoliko novčičev k ženitovanjski opremi tovarišice, ki se možji. Ker jih je ogromno število, se hitro nabere nekaj tisoč kron, ki zadostujejo za prav dostojno balo. Daruje vsaka izmed njih, ker dobro vé, da bi v nasprotnem slučaju tudi sama ne dobila ničesar, ako bi se možila. Tudi poštno ministrstvo je prejšnji čas dalo vsaki telefonistki, ki je izstopila iz službe, da se omoži, dvojno mesečno plačo. Tako je bila vsaka telefonistka gotova prav lepe dote za slučaj možitve. Iz tega vzroka so tudi mnoga mlada dekleta stopala v telefonsko službo z namenom, da se čim prej omože. Poštno ministrstvo je bilo pa negalantno dovolj, da je vsled tega sedaj odtegnilo dosedanje nagrado ob možitvi telefonistk.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“.

FRANCOSKI MINISTER ZA ZUNANJE ZADEVE SVETUJE MAŽAROM — PAMET!

Pariz, 8. oktobra. Francoski minister za zunanje zadeve Pichon je nasproti dopisniku lista »Alkotmany« izjavil: »Ogri se morajo z Avstrijo sporazumeti. Ogri se ne morejo upreti. Obdani so od Avstrije, Srbije, Rumunije, ki niso nič kaj Ogrom prijazne. Velevlasti Ogrov ne bodo podpirale, posebno pa ne Francija. Francija namreč bo delala na vso moč, da Avstrija ostane velevlad. Avstrija se ne sme razkosavati, ker bi potem le narasla moč Nemčije, ki bi v takem slučaju čisto naravno združila zopet s seboj vse nemške provincije do karnskih alp. Ogri store najbolj pametno, če se s cesarjem Franciom Jožefom, ki ima velikanski vpliv v Evropi, sporazumejo, kajti pod Franciom Ferdinandom ne vedo, kaj jih čaka.«

Glasovanje o dr. Šusteršičevem predlogu v kranjskem deželnem zboru.

(Glej poročilo o današnji seji kranjskega deželnega zbora.)

Deželni glavar naznani, da se bo glasovalo pred vsem o dr. Šusteršičevem predlogu. Na zahtevo dr. Tavčarjevo se

o prvi točki dr. Šusteršičevega predloga glasuje imenoma.

Pri glasovanju o dr. Šusteršičevem predlogu so liberalci in Nemci skupno zapustili zbornico. Predlog je bil soglasno sprejet z glasovi poslancev S. L. S.

Ko je klical deželnozborski zapisnikar Turk, ki stopi slučajno ravno takrat v dvorano, kličejo poslanci: Turk, Turk je tukaj! Turk hitro zbeži iz dvorane. Prva točka dr. Šusteršičevega predloga se je sprejela s 26 glasovi poslancev S. L. S. Na zahtevo dr. Tavčarjevo se je prekinila seja za deset minut.

Liberalci razširjajo svojo politiko!

Ko bi se imelo glasovati o drugi in tretji točki Šusteršičevega predloga, vrnili so se nekateri liberalci. Poslanec Turk je pričel razbijati na rano, Šupancič je pričel metati »štinkbombe« in tako razširjal liberalno politiko po zbornici. Tudi Turk je nato pričel metati »štinkbombe«. Veliko ogorčenje v zbornici. Klici: »To so zastopniki ljubljanskega mesta!« Deželni glavar je takoj sklical disciplinarni odsek.

Med tem, ko je dež. glavar sklical disciplinarni odsek, razbija Turk v zbornici z ragljo in upije kakor besen. Tavčarica na galeriji je ploskala Turku. Pomagajo Turku Lenarčič, Novak, Šupancič. Turk je vrgel deželnemu stenografu Klemenčiču štinkbombo v glavo.

Poslanci S. L. S. kličejo: Samo za to so liberalci dobri, da nam zbornico osmradijo!

Zboruje disciplinarni odsek, da sodi liberalne poslance.

V sobi liberalnega kluba stoje veliki, izpraznjeni štetani vina, s katerim so se liberalci med odmorom deliktirali. Vino teče z miz liberalnega kluba.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZJAVA POSLANCA STAPINSKEGA.

Dunaj, 9. oktobra. Poslanec Stapinski izjavlja odločno, da je vest »Neue Fr. Presse«, da se je baje približal finančnemu ministru Bilinskiju, popolnoma neresnična.

GORIŠKE VOLITVE.

Gorica, 9. oktobra. Laški liberalci so za kmečke občine postavili sledeče kandidate: Blasiga, župana v Ronkiju, dr. Petarina in učitelja Nigrisa. Furlanska krščanska ljudska stranka pa kandidira sledeče: barona Locatelli, dr. Meizlika in Jožefa Gasserja.

PRAŠKI MESTNI SVET PROTI NEMŠKIM NAPISOM.

Praga, 9. oktobra. Občinski svet v Pragi je sklenil, da morajo odstraniti namenjiki vse nemške napise na poslopijih, ki so last mesta. Tozadevni predlog je stavil gospodarski odsek. Že večeraj so se odstranili na mestnih poslopijih nemški napisi tvrdk in drugi. Neki knjigovez Pfeifer pa se je branil sneti svojo nemško napisno desko, češ, da ima večino nemških odjemalcev. Na predlog obč. svetnika Brzesnowskega se je sklenilo, da se Pfeiferja pozove, naj izvrši sklep mestnega sveta, sicer se mu odpove stanovanje.

POLJSKA DEPUTACIJA V OGRSKEM DEŽELNEM ZBORU.

Budimpešta, 9. oktobra. K današnji seji ogrskega državnega zbora je prišla na galerijo poljska deputacija, ki je prišla, da se udeleži slavnosti na čast aradskim borilcem za svobodo. Mažarski poslanci so deputacijo živahno pozdravljali. Poslanec Nagy je imel govor, v katerem je izražal upanje, da bodo Mažari in Poljaki tudi v bodočnosti ostali prijatelji.

POSVETOVANJA NEMŠKIH STRANK.

Dunaj, 9. oktobra. Danes se je vršilo na dunajskem magistratu posvetovanje nemških strank, da se doseže skupni nastop v narodnih vprašanjih na Nižje-Avstrijskem. Posvetovanja se je udeležil tudi nemški minister rojak. Doseglo se je popolno soglasje. Nato je šla deputacija k Bienertu. Ko se vrne deputacija od Bienertu, se posvetovanje danes ali jutri nadaljuje.

OGRSKA KRIZA.

Dunaj, 9. oktobra. Predno se vladar definitivno odloči, zasljal bo še nekaj ogrskih državnikov. Vršile se bodo tri ali štiri avdijence.

DRŽAVNI ZBOR. — ČEŠKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 9. oktobra. Jutrišnja »Wiener Zeitung« priobči sklicanje državnega zbora na 20. oktobra. Zasedanje češkega deželnega zbora je bilo danes odgodeno.

RUSKI DIJAKI DEMONSTRANTI V NEMSKEM GLEDALIŠČU.

Draždane, 9. oktobra. Ruski dijaki freiberške rudarske akademije so pod vodstvom predsednika svojega društva udrti v freiberški varijete »Reichshallen« ter so v njem demonstrirali proti neki programni točki, vsled katere so se čutili žaljene. Demonstrantje so grozili ravnatelju in igralcem ter so začeli metati končno kozarce na oder in ranili nekaj igralc.

Občinstvo je bilo razburjeno in je nastopilo proti ruskim dijakom. Ko so ti opazili nevarni položaj, so zapustili gledališče. Policija vodi sedaj preiskave.

STROŠKI BOJEV ŠPANCEV S KABILI.

Madrid, 9. oktobra. Po uradnih poročilih španskega finančnega ministrstva znašajo do 20. septembra izdatki za špansko vojsko s Kabili v severni Afriki 30 milijonov peset. Od tega časa pa so se stroški znatno zvišali in znašajo dnevno nad milijon peset. Vlada se poslužuje denarjev iz španske banke.

NAPAD Z DINAMITOM NA SVATE.

Kolin, 9. oktobra. V Rienku je izvršil predvečerašnja noč ostavljen ljubimec neveste, ki se je ta dan poročila, napad z dinamitom na ženitovanjsko družbo pri pojedini. Šest svatov je bilo težko ranjenih. Napadalca, nekega rudarja, so zaprli.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

»Mladi« anonimnik: Blagovolite mi naznani kak naslov, da Vam poste restante pošljem nekaj znamk, ker se ob anonimnih pismih res izborna zabavam in bi ne hotel, da bi kdo za to mojo izvrstno zabavo moral plačevati še poštne znamke. — Iv. Š.

Pomanjkanje krvi.

Odstranite to trdovratno bolezen s SCOTT-ovo emulzijo, dokler ni prepozno. Kdor zavzije SCOTT-ovo emulzijo prvič, bode presenečen, kako hitro postanejo lica zopet cvetoča in polna in kako hitro se opazuje nov pogum in živahno življenje. Izrečno najbolj čiste sestavine pridejo k uporabi v

Scott-ovi emulziji



in po lastnem, SCOTT-ovcem pripravljano se iste izdelujejo v prijetno dišajo in lahko prebavno emulzijo. To je skrivnost številnih uspehov, ki se dosežejo s

Scott-ovo emulzijo

na široko in daleč in se ista zavzije tudi pri pomanjkanju krvi.

Scott-ova emulzija

si je pridobila sloves za neprekosno vzor-emulzijo.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.

Dobi se v vseh lekarnah.

2827

Zahvala.

Povodom smrti naše iskreno ljubljene, nepozabne soproge, oziroma matere in sestre, gospe

Marije Ložar, roj. Dolinar

izrekamo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo čast. g. župniku Vrhovniku za obisk med boleznijo in za tolažila sv. vere ter častiti duhovščini za obilno spremstvo in za vsa izražena pismena sožalja. Dalje slav. kat. društvu rokodelskih pomočnikov za nagrobno petje, vsem, ki so preljubo pokojnico spremili na zadnji poti k večnemu počitku, kakor tudi vsem prijateljem in znancem za tako obilno spremstvo.

Ljubljana, dne 9. oktobra 1909.

Rodbini

Ložarjeva in Klemenčeva.

Sprejemem več spretnih

ključavničarskih pomočnikov

v stalno delo. Plača po dogovoru. I. Rebek, 2776 ključavničar, Celje. 5-1

Ulattermannov drevoored se nahaja od danes nadalje menažerija

z redkimi živalmi iz vseh delov sveta. Predstave vsak dan ob 5. in 7. uri zvečer. Glavna predstava: boj z medvedi in krmljenje v nedeljo in praznik ob 11. in od 2. ure pop. vsako uro. Cene prostora: I. 40 v, otroci 30 v; II. 30 v, otroci 20 v. 2805 3-1 K obilni udeležbi vabi udani lastnik

Ženitbena ponudba



Dober in spreten rokodelec, ki si je že precej denarja prihranil, si išče žensko, ki bi imela kako posestvo, mlin ali žago ali hišo blizu kake tovarne. Tajnost strogo zadržana. Naslov J. K. G. upravnništvo »Slovenca« v Ljubljani

2811 2-1

Domače slovenske tvrdke

Posojilnice.
Kmetska posojilnica Ljubljana, sprejema hranilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 18.
Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. — Glej inserat.
Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19 Glej inserat.

Razne tvrdke.
Jager Toni, trgovina ročnih del, Židovske ul. 5.
Kollmann Fran, zaloga porcelana in steklenine, Mestni trg.

Josip Košmerl prva jugoslovanska tvornica drož priporoča svoje izborne droži (kvas).
Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotožva.

Mencinger T., trgovina s spec. blagom in delikatesami, Sv. Petra cesta št. 37. in 42.
Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe, Prešernova ul. 50.

Treo Simon, stavbena tvrdka, Sv. Petra c. 25.
Žibert A., največja zaloga čevljev domačega izdelka, Prešernove ulice.

Kašelj 2817 24-1
hrupavost, katar, zasleženje, katar v grlu, oslovski in dušični kašelj odpravijo zdravniški preizkušeni in priporočeni
Kaiserjeve karamelle za prsa s tremi jelkami.
5500 notarijelo potrjenih spričeval o dobri kakovosti. Zavoj 20 in 40 vin, škafjica 30 vin, dobivajo se v Ljubljani: Lekarna pri „Orlu“, Rih. Sušnik, deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“, M. Leustek; Ubald pl. Trnkoczy, G. Piccoli, pri „Kroni“ A. Bohine; I. Gjurčić, Metlika, Jos. Aucić, Ribnica, A. Rohlek, Radovljica, D. Pirč, Idrija, H. Brilli, Litija, E. Burdich, Sk. Loka, H. Rohlek, Tržič, K. Andrianić in I. Bergmann, Novom., K. Savnik, Kranj, J. Močnik, Kamnik, C. Huss, Vipava.

2 hiši
se prodasta. Več se poizve na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 201

Lovci pozor!
Lov se da v najem na Bledu, v planini „Lipanca“, kjer je mnogo divjih koz in petelinov, potom javne dražbe, ki se vrši v občinski pisarni na Bledu, dne 24. t. m. popoldne ob 4. uri. 2821 3-1

KOŠNJA
čez 5 oralov lepe lucerne detelje v Siski za enkrat se v tem mesecu kositi, se za nizko ceno odda. Poizve se v Ljubljani Metelkova ulica 5 pritličje. 2826

Sprejme se krojaški pomočnik
za boljše in mešano delo pri F. Milan Poljanšek-u, Dol. Logatec. 2779 3-1

Sode več vrst, velike in majhne, stare in nove
ima na prodaj J. Buggenig, sodarski mojster Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico 5. 2683 3-1

Velik sadni vrt in enonadstropna hiša s hlevom in svinjakom se takoj proda za 18000 K. Vpraša naj se pri gospodu Ant. Ravnikarju, Sodn. ul. 4, Ljubljana. 2801 2-1

Sprejme se takoj mlad trgovski pomočnik
v trgovino z mešanim blagom, pri tvrdki 2775 R. Rutner, Vrhnika. 2-1

Prav dobre vinske sode iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 200—400, 700, 1200, 3000, 5000 litrov proda po nizki ceni
Fran Cascio Ljubljana, Selenburgove ulice 6.

St 15112 2806 1-2
Razpis ustanov.
Na podlagi deželnozborskega sklepa desete seje dne 28. septembra 1909 razpisuje podpisani deželni odbor
pet ustanov za slušatelje medicine
v znesku letnih 700 K (sedem sto kron) s pripomoj, da se štipendistom plačajo tudi takse za rigorozne.
Pravico do teh ustanov imajo dijaki, rojeni na Kranjskem, ki se zavežejo z verzom, da bodo vsaj tri leta služili v deželni bolnici kot sekundarji.
Prednost imajo tisti, ki se nadalje tudi še zavežejo, da bodo izstopivši iz bolniške prakse služili vsaj 10 let kot okrožni zdravniki na Kranjskem.
Tozadevne s krstnim listom in spričevali o dosedanjih študijah opremljene prošnje je vložiti pri podpisnem deželnem odboru najdalje
do 25. oktobra t. l.
Deželni odbor kranjski, v Ljubljani, 7. oktobra 1909.

Išče se 2750 3-1
gospodičina
ki je zmožna podučevati otroke od 7 do 12 let. Hrana in stanovanje v hiši. Prošnje, opremljene s prepisi izpričeval, pod naslovom »Odgojiteljica« na upravo lista.

2818 12-1
1000 do 2000 K letnega zaslužka
s pletenjem na naš najnovejši pletilni stroj. Potrebna glavica 130 K Delo z jamčeno. Oddaje ne ovira. Zahtevajte prospekt. Česk. domáča industrija „samostojnost“ Praga II. Venceljev trg 63 35.

Stavbišče
v Vodmatu ob Zaloški cesti tik dolenske železnice na prodaj. Več se poizve pri Adolfu Perlesu v Prešernovi ulici 7. 2744 3-1

Dva krojaška pomočnika
sprejme takoj v trajno delo A. Pretnar, kraj. mojster Sava, p. Jesenice, Gorenj. 2767 3-1

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE

INION

marčno carsko dvojnato marčno in eksportno pivo
priporoča
priznано dobre kakovosti.
Tropine in sladne cime kot najizbornejša piča za živino

LJUBLJANA SP. ŠIŠKA

VAJENCA za krojaško obrt sprejme takoj Fran Sitar Kladezna ul. 8, Ljubljana. 2803 2-1
Na prodaj je lepa
nova hiša
s petero stanovanji in veliko kletjo. Pripravna je za gostilno, ker je zraven velik vrt. Več pove Franc Poljšak, gostilna na Sv. Petra cesti v Ljubljani. 2814 3-1

Nadomestilo godbe
dajo moji najnovejši fonografi in gramofoni, ki delujejo brez napake. Iste pošilja po najnižjih tovarniških cenah
Jan Konrad c. in kr. dvorni založnik
v Brüxu št. 969 (Češko.)
Fonografe z 9 valjema K 9.—, Gramofone z 2 najnovejšima komadoma K 22.—, 26.—, Zahtevatelj moj bog. Ilustr. glavni cenik s 3000 slikami zastoj la poštnine prosto. Pošilja po povzetju. — Nikak riziko! — Zamenja dovoljena!

Pri graščini Predvor, pošta Tupalče, se bo oddalo meseca decembra t. l. okoli 20 m³ hlevov lipovega lesa.
Ponudbe se sprejemajo pod »Lipa« glavna pošta Ljubljana poste restante. 2768 6-1

VINSKE SODE
iz hrastovega lesa, zdrave, močne
od litrov 56/65 295 3-1
" " 100/120
" " 200/220
" " 600/800
nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih sodov z vrticami v obsegu lit. 36, 36, 39, 39, 40, 46, 42 in 50 ima naprodaj po primerno nizki ceni
tvrdka M. Rosner & Co, ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne.

Brázayevó francosko znanje je najboljšé

Izurjenega trgovskega sotrudnika, dobrega prodajalca, za trgovino mešane stroke, ter enega
učenca
sprejme takoj Friderik Skušek trgovina v Metliki. 2795 3-1

Rodbinski kinematograf
istodobno tudi „Laterna magica“. 33 cm visok, 3 barvenimi pasami slik (lilni) in 6 „Laterna magica“ slikami na steklu, 3 1/2 cm šir., petrolejko, reflektor in navodilom za uporabo, komplet, v karti K 16.—, S tem kinematografom pričarajo se na steno žive slike, koje si radi ogledujejo mladi in stare osebe. — Mehanizem je antančen in preprost; omogoča uporabo vsakomur, tudi otrokom. Neposredno se naroča pri c. in kr. dvornem založniku
JAN KONRAD, razpisateljica v BRÜXU št. 972 (Češko).
Ilustr. glavni cenik o kinematografih, Laterna magica, parnih strojih, meh. igračah itd. so pošljejo vsakomur na zahtevo zastoj in franco.

Edini ugoden nakup ! ostankov !
40 metrov cešira, barhenta, flanel, volnine itd. lepo zbranih, v kosih 1—8 metrov pošilja franco po povzetju za 18 izvozno slovito znana 509 izvozna tvrdka 52-1
V. J. Kavliček a bratr v Poděbradích, Češko.
Naročite takoj! — Priporočil Velec, gospod V. J. Kavliček a bratr, Poděbrady, Zadržite pošiljate sem sprejeli z veseljem in se mi je zelo dopadla. Prosim, pošljite mi še 40 metrov ostankov a...
Spoštovanjem
V. V. Neustyja, Uhry, 16. II.

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela
St. Ulrich, Gröden, Tirolsko

se najtopleje priporoča
za vsa cerkvena dela.
Velikanska zaloga svetih
razpel. -- Novi zanimivi
slovenski ceniki zastoj
in franko. -- Postrežba
solidna in hitra. 1818 26-1

Vinko Majdič

valjični mlin v Kranju,
Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljih
pšeničnih mok in krmnih izdelkov, ki iz-
virajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in
dado kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar
je zlasti za gospode pekavske mojstre ne-
precenljivo vrednosti. 2916 52-1

Zastopstva in zaloge:

V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnovem,
Trstu, Pulju, Gorici, Celovcu, Beljaku, Boi-
canu, Inomostu, Tridentu, Zadru, Spljetu,
Ercegovcu, Kotoru, Sarajevu.
Brzjavi: Valjični mlin, Kranj.

Najstarejša slovenska trdnica te stroke.

Obstoji že nad 30 let.

Ana Hofbauer

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfve ul. 4

si usoja javiti pred duhovščino ter sl. občinstvu,
da izdeluje natančno po naročilu in predpisih
vsakovrsne bandere, baldahine, plašče,
kazule, pluvijale, dalmatike, velume,
albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse
kar se rabi v cerkvi pri službi božji.
Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter
po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi
naročila na vezenje, prenavljanje stare
obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavljajo hitro in najpoštenjšo postrežbo, prosa, da se pri
naročilih izvoli obratiti na prvo domačo trdnico. 26-1

Domača elektrotehnična obrt

FR. SAX

elektrotehnik
Gradišče štev. 17

priporoča svojo elektroinstalacijsko obrt
slav. občinstvu v mestu in na deželi za uva-
janje vsakovrstnih signalnih in varnost-
nih električnih naprav, kot hišnih zvon-
cev, budilk, telefonov i. t. d. Upeljujem in
preskušam streljave na njihovo odvodno
zmožnost na znanstveni podlagi. Izvršujem
tudi instalacijo jakih tokov za moč in
luč. -- Postregel bodem vestno in točno.
Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!

2139 Velespoštovanjem (1)

FR. SAX, domača elektrotehnična obrt Ljubljana
Gradišče štev. 17.

Dobro ohranjen

2758 3-1

gramofon

se ceno proda. Zelo pripraven je za gostilničarje
i. t. d. -- P. Cervan, Rožna dolina 165 pri Ljubljani.

Zasebniki
Trgovci
Krošnjari

ostankov

naravnost iz tkalnice!

1884 Posebna ponudba: 12-1

40 met. oksforda za srajce, cešira za obleke,
plave tkanine za predpasnike in bluze. Prva
kakovost, pristno barveno le K 15-40.
40 met. rumenke tkanine, kreas-platna, ka-
nafaša, zajamčeno prva kakovost, pralno, le
K 18-40. 1 kos 150/200 cm rjuh, zajamčeno
platno, brez konkurence, za le K 2-25. Brisače
40 cm široke, 1 m dolge, za samo 32 vin.
1 dvanaestorica robcev z atlas-robom K 1-25.
Pošilja se po povzetju. Kompl. zavoji 5 kg
povsod franko. Za neprimerno denar nazaj in
se povrne tudi poštnina, torej nikak riziko.
Prosim, da se ne zamenja moja trdnica s po-
dobno se glasečimi, ki pošiljajo neporabno
blago, ne vračajo poštnine privrženemu blagu,
in so le kramarji. -- Obrne naj se vsak na
Julija Müllerja tkalnice, Heřm. Městec, Češko.

16 Marijinih pesmi

za mešan ali dvoglasni ženski zbor
zložil Ign. Hladnik, op. 15 »šesti
natis«, partitura 1 K, posamezni
glas 20 v. V Kat. Bukvarni v
Ljubljani in pri skladatelju v
Novem mestu. Najbolj pri-
kladne pesmi za »Marijine družbe«. 3-1

2793

Prodaja se pod ugodnimi pogoji

dvonadstropna hiša

v Škofjiloki št. 18. z večjimi sobami, s
pritiklinami in sadnim vrtom, ležeča ob vodi
in zato posebno pripravna za kakega obrt-
nika, ker se lahko uporabi vodna moč.
Natančneje se poizve v kavarni Karlin,
Škofjalo. 2777 4-1

! Ne pregledati !

Polvolneno blago od K 1-40 višje (6-7 kosov
5 kgr.) pošilja po povzetju
Jan Konečný tkalnica v Dalečinu
pri Jitramovu na Moravskem.
Nepovoljno se vzame nazaj in se vrne denar.
2650 Kdor poskusi, kupi zopet. 5-1

Trboveljski kosovnik in orehovnik

slednji posebno primeren za šte-
dilnike in nasipne peči, priporoča
od 50 kg višje do celih vagonov,
zagotavljajoč najtočnejšo postrežbo

Ivana Treo

Ljubljana, Cesta na Rudolfovo
železnico št. 10. 2749 3-1

Zahvala in priporočilo.

Moj soprog Karol Oberhuber, mizarski pod-
jetnik na Mlinem pri Bledu, okraj Radovljica, zava-
roval se je dne 26. julija t. l. pri

C. kr. priv. avstr. zavarovalni družbi „DUNAV“
na Dunaju

za svoto K 10.000,—, ter je plačal tozadevno zavarovalnino dne 30. julija t. l.

Dne 5. avgusta t. l. ponesrečil se je isti v delavnici pri stroju, ter še isti dan umrl na posledicah te poškodbe.

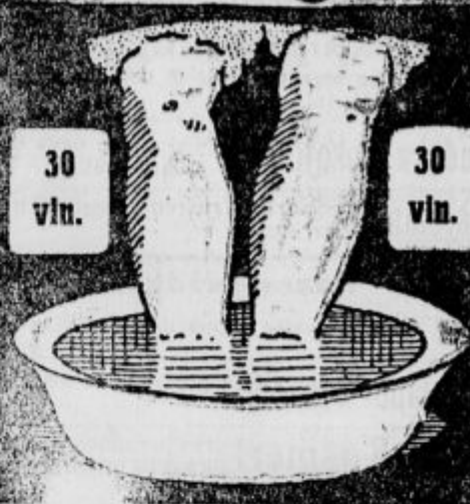
C. kr. priv. avstr. zavarovalna družba „Dunav“ na Dunaju izplačala mi je po svojem glavnem zastopu v Kranju, ozir. njegovem glavnem zastopniku g. Rudolfu Kokalj v Kranju polno zavarovalno svoto brez vsakega odbitka, vsled česar si štejem v svojo dolžnost izreči tej zavarovalni družbi svojo iskreno zahvalo, ter jo vsakemu priporočam. 2807 1-1

Na Mlinem pri Bledu, 18 avgusta 1909.

Ida Oberhuber, l. r.

Josip Cvarl, l. r. Anton Drogenik, l. r.
priči.

Chiragrin

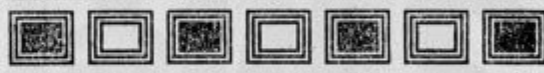


Nikoli... potenje nog, kurja očesa
in trdo kožo, nobenih pekoč in
utrujenosti, kratko preroben
se čuti človek po eni kopeli
za noge s pralnim praškom „Chiragrinom.“
Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in parfume-
rijah. Koder se ne dobi, obrne naj se naravnost na
izdelovalca Mag. pharm. 2103 10-1
VIKTOR OTTOREPETZ, Gradec I.
Ljubljani v lekarni Mayer, Trnkozcy, droger. Kanc.

Organist

2810 1

cecilianec, učitelj glasovirja, praktičen v ob-
činskem poslovanju in zemljeknjižnih zade-
vah, sedaj organist in samostojni vodja več
posojilnic, v tej stroki popolno praktičen,
neoženjen, več slovenskega, nemškega, hr-
vatskega in zasilo italijanskega jezika, želi
iz zdravstvenih ozirov svojo službo iz
Dalmacije na Slovensko premeniti ali zame-
niti kjer bi bila jedna naznačenih služb
spojena z organistovsko, Oglasila izvolijo
naj se nasloviti na upravništvo „Slovenca“.



OREHE

nove, letošnjega pridelka, mehko lušin-
jate in belozrnate kupuje v vsaki množini
po dnevnih zanesljivih cenah trdnica

Iv. A. Hartmanna nasled.
Avg. Tomažič

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 2.

Tvrnka priporoča zopet ugodno priliko
za nakup praznih, izborna ohranjenih, močnih
2792 in trpežnih 10-1

sodov od finega špirta

deloma enkrat rabljeni, deloma popolnoma
novi, od 300 do 400 litrov in od 600 do
700 litrov večje množine, po jako nizkih
cenah, takoj dobavni.



BERNHARDT-OVI
Petrolin- lokomobili in
motori Lokomobili od 3 do 20 konjskih sil
Motori od 1 do 50 konjskih sil

Obratni stroški 5-6 vin. za konjsko silo in uro.

Nobenega dima, nobenih saj, nobenega smradu, nobenega izpraša-
nega strojnika, nobene nevarnosti za eksplozijo ali ogenj, nizki
nehavni stroški, se lahko postavijo v bivališčih, ni potreba nobe-
nega dimnika. Pripravljeni za takojšnji obrat.

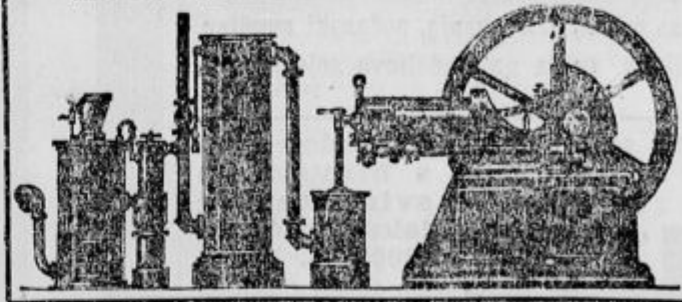
Najcenejša obratna moč za izvrševanje obrta, poljedelstva in industrije.

Ponudbe z ugodnimi plačilnimi pogoji. -- Ceniki in naslovi na ogled poslanih strojev na zahtevo na razpolago.

G. Bernhardovi sinovi Dunaj XII./2,

2714 12-1

C. kr. priv. tovarna za motorje in stroje, Schönbrunnerstrasse št. 173, Sl.
Zastopnik: J. MIKULA, inženjer, sodnijsko zaprisežen cenilec, Ljubljana, Cigaletova ulica 7.



Plinove sesalne-motorne naprave

10 do 100 konjskih sil, obratni stroški 1 do 3 v za konj. silo in uro.

Pozor! Priporočam preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo ogromno zalogo umetno izdelanih **Pozor!**

nagrobnih spomenikov

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega kararskega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbinska dela. Preskrbujem slike za na spomenike po jako nizki ceni. Imam v zalogi nagrobne okvire.

Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem 1021 (1)

IGNACIJ ČAMERNIK, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 26.

Gospodarsko in vinarsko društvo v Sv. Križu pri Trstu
otvori s 15. oktobrom 1909 svojo

Zalogo sladkega prosekara in črnega berzamina
2624 v Spodnji Šiški pri Ljubljani 3-1
pri gospodu Janezu Jenko, hišna šte. 30.
Kakovost vin bo letos izborna. Cene zmerne.
Naročila se že sedaj sprejemajo.

Klavir kratek, zelo dober in dobro ohranjen se ceno proda. Naslov pove upravništvo „Slovenca“. 2771 1-1

hiša V SEVNICI OB SAVI je naprodaj s petimi sobami, dve shrambi, dve kleti, lepa velika kuhinja, goveji in svinjski hlev, ter kovačnica. Pri hiši je velik vrt. Poslopje je zidano, z opeko krito in v prav dobrem stanju. Cena nizka. V trgu so tudi tri tovarne. - Več se izve pri Francu Arzenšek v Sevnici. 2794 3-1

Trideset stavbnih parcel
na enem kosu zemljišča ob državni cesti ležeče v Gornji Šiški pri Ljubljani, kjer je najzivehnejši promet med Gorenjsko in Ljubljano, je v celoti ali pa tudi polovica po nizki ceni na prodaj.

Pripomniti je, da k vsaki stavbi pripada lep kos vrta in bo za prihodnost velikanskega poslovanja za rokodelsko družino in uradnike prihodnjih državnoželeznških delavnic; prav pripravo je pa tudi tu za vile upokojecev in letovičarjev, ker je tu prav dober zrak, krasen razgled na snežnike in ljubljansko okolico.

Ker obsega celotni prostor čez 37.000 m², je velepomemben tudi za vsake vrste tovarniška podjetja.

Poišče se v Ljubljani, Metelkova ulica šte. 5 v pritličju pod naslovom S. H. R. X.
Posredovalci izključeni. 2735 3-1

Oprav. št. A I. 637/9. 21.

2738 3-1

Oklic

s katerim se sklicujejo zapuščinski upniki.

K c. kr. okrajnemu sodišču v Ljubljani oddelek I., naj vsi tisti, katerim gre kot upnikom kaka terjatev do zapuščine dne 20. avgusta 1909 umrlega g. **IVANA ROZMAN, prelata iz Ljubljane**, ne zapustivšega nobene poslednje naredbe, pridejo zaradi napovedi in dokaza svojih zahtev

dne 18. oktobra 1909 dopoldne ob 9 uri,

ali pa naj do tega časa vložijo pismo svojo prošnjo, ker ne bi sicer imeli upniki do te zapuščine, če bi vsled plačila napovedanih terjatev pošla, nikake nadaljne pravice, razen v kolikor jim pristojna kaka zastavna pravica.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek I.
dne 28. septembra 1909.

Naznanilo.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da izdelujem v svoji novi, največji in po najmodernejšem sistemu urejeni tovarni na Kranjskem za upognjeno pohištvo in desčice (parket).

Stole, različne vrste od priprostega do najfinejšega izdelka, naslonjače, gugalnike, pisalne fotelje, obešalnike, mize v vsaki velikosti, vrtno stole, stole za glasovir i. t. d.

Imam vedno veliko zalogo bukovih in hrastovih na par prepariranih desčic (parket po najnižjih cenah.)

Na zahtevo pošljem moj ilustrovani cenik zastoj in franko.

Ivan Bahovec
1971 (1) tovarnar na Duplici p. Kamnik.

Lekarniško naznanilo.

Dovoljujem si p. n. slavnemu občinstvu vljudno javljati, da sem z dnem 1. oktobra t. l. kupnim potom prevzel

Mayrjevo lekarno „pri zlatem jelenu“ na Marijinem trgu.

Upam, da mi bo slavno občinstvo kot večletnemu sodelavniku te lekarne dosedanje zaupanje tudi za prihodnje ohranilo, ter se priporočam za nadaljno blagohotno naklonjenost in bilježim

z odličnim spoštovanjem

2747 3-1 Mag. pharm. **Rihard Sušnik**
Ljubljana, 1. oktobra 1909. lekarnar.

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje naravnost iz tovarne.

Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov ostankov lepo sortirano **13 K 90 v.**
40 metrov veleprima po želji sortirano **15 kron**

Barbant v lepih vzorcih za obleke, bluze in spodnja oblačila.
Flanele, lepo križaste, za srajce in bluze.
Delen, z robom, za obleke in bluze.
Angleški cefir, 80 cm širok, za pisane srajce, prsa za srajce in bluze za dame.
Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke.
Kanafas za posteljne prevleke v živahnih barvah.
Oksforda za moške srajce, izborna trpežna kakovosti.
Krizet, barvan, za spodnja krila, tkan iz debele tkanine.

Zajamčeno brez napake, trpežne kakovosti in popolnoma pralno.

Nikake rizike! Znesek se takoj vrne, ako blago ne ugaja in se lahko pošiljatev nevrnira nazaj pošlje. — Cez 1000 priznanih pisem od 1. l.

40 metrov finega, pobeljenega rumburškega platna za najfinejšo živотно in posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo **K 17'90.**
Rjuhe, gotove, zarobljene brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, iz najboljših tkanin, trpežne kakovosti, zajamčeno platno, kos **K 2'40.** Najmanjše naročilo 6 kosov. Pošilja po povzetju.

Tkalnica R. Horner, Nachod (Češko).
2486 20-1 Pri naročilu 2 zavojev poštne prosto.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije: **Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.**

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

Adlerjevi :
pisalni stroji.
Ceniki zastoj in franko.

20.000

metrov platna pod tvorniško ceno!

Prodajam iz konkurznih mas ter jih pošiljam tudi zasebnikom v poštinih zavojih proti povzetju.

Pozudim, da namah izpraznim zalogo :

150 kosov	rumburškega platna	dobre kakov.	1 kos m. 23 za	K 13'—
100 "	lanenih rjuh	brez šiva	1 " " 14 "	" 14'—
85 "	prevlek iz damasta	118 cm šir.	1 " " 23 "	" 23'—
50 "	kanafasa	116 cm šir., dobre kakov.	1 " " 23 "	" 16'—
82 "	batista	zelo finega, izredno belega	1 " " 23 "	" 16'—

Blago pošiljam nepokvarjeno in je popolno izključen vsak riziko.

Adresuje naj se razločno: 2671 3-1

JOSIP SOUCEK, tkalnica za platno, Nachod, Češko.

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve in druge vrste, z jamstvom za nje trpežnost skozi pet let

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

L. Knez-u v Ljubljani.



Kakšno veselje in kakšen ponos občuti gospodinja pri pogledu svoje svetle, slasne, čiste kuhinje! In kako hitro je vse osnaženo, perilo, kakor cela hiša! Čar zadovoljnosti in veselja vlada njen dom. Z

Schieft-cvim

2712 6-1

milom

se to lahko doseže.

Skupna rezerva sklepom
1907 čez stotisoč kron.

Upravno premoženje sklepom
1907 3 milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 550.

Glavna Posojilnica

r registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani,
pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve obrestuje hranilne vloge po

4 ³/₄ %

t. j. K 475 na vsaki 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Uradne ure od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani.

3418

Račun pošne hranilnice št. 49086.

Telefon št. 135.

V PRID „DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA!“

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje v Pragi na življenje

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ulica Donizetti št. 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje,
EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom,
EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom. ☐ ☐ ☐
Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! SVOJI K SVOJIM!

Pojasnila dajejo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Nadzornik v Ljubljani je gospod GESTIM IVAN, Radeckijeva cesta št. 16.

2336

St. 2936

Razpis.

2774 3-1

Službeno mesto redarja

je popolniti pri mestnem županstvu v Postojni. Letna plača K 840. — Prosto stanovanje in službena obleka. Službo je nastopiti 1. novembra t. l. Prednost imajo prosilci, ki bi bili porabni tudi za pisarniška dela. Prošnje je vložiti pri mestnem županstvu

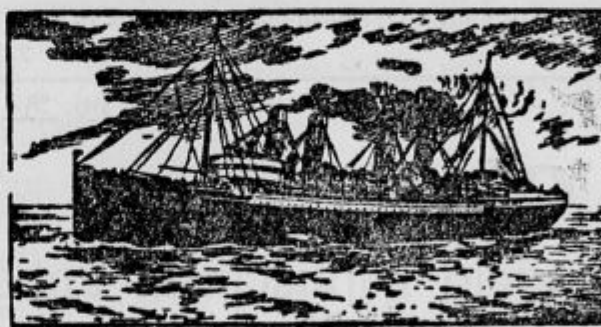
do 16. oktobra t. l.

Mestno županstvo v Postojni
dne 4. oktobra 1909.

G. Pikel s. r.
župan.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

„AMERIKA“



E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna
za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

„AMERIKA“

Tovarna



za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancie in priljubljenosti torej najboljši izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina prodaja za Kranjsko:

JULIJA STOR, Ljubljana, Prešernove ul. 5.



Znamka F. L. P.



Znamka F. L. P.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Litomerice, Moravski Zumberg, Müdling,
Novi Jičín, Pízen, Praga, Graben, in Praga, Mala stran, Liberec, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev.
Prospekte in cenike premij zastavlj. in franko.

Vino

1647

izvrstno, iz vinskih gor, slavnih izza časa Rimljanov, ležečih na morski obali Izola-Pirano, je naprodaj v kletah poštenih slovenskih kmetov. Posreduje in za pristnost jamči: „Kmečka gospodarska zadruga v Medoših (Korte)“ pošta Pirano — železniška postaja Portorose (Istra). Cena belemu (rumenemu) vinu po 26 K hekto na debelo in po 28 K hekto na drobno. Cena črnemu (istrsko refoško) po 20 K hekto na debelo in po 22 K hekto na drobno postavljeno na postaje.



Domača tvrdka!

LUKA VILHAR

Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 4
tik novega poslojpa Katol. tiskarne.

izvršuje točno in po nizkih cenah vsa naročila na vsa: kot: žepne, stenske ter ure bukovrstne ure, zlate, srebrne in nikelnaste ure, ter različno zlatino dalje veržice, prstane in srebrnino. 2824/52-1
Vsa popravila se izvrše solidno in po nizki ceni.



Št. 705 Flobert Teschin „WARRAND“
kaliber 6 ali 9 mm z močno robato cevjo, dolgost 1 meter, za streljanje z ržni in kroglijami, teža 1 3/4 kg.
Pošilja se le po povzetju. — Ilustrovani ceniki o 1113 orožju zastoj in franko. (1)
Franc Dušek, orožarna, Opočno 89, Češko.

Lepa zračna

661

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na Predovičevem selu poleg Ljubljane. — Več se izve pri E. Predoviču, Ambrožev trg 7, v Ljubljani.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

Klobuke, cilindre in čepice

v najnovejših faconah in velikih izberah

112 priporoča 52-1

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

4 tedne poskušnje

n na ogled razposiljam svoja KOLESA po povzetju. Deli koles čudovito po ceni in dobri. Ilust. ceniki franko. 2351

Fran Dušek
tovarna koles,
Opočno št. 85.
na Češkem.



Puške!

Lancaster od K 26.—, Flobert-puške od K 8-50, pištole od K 2.—, samokrosi od K 5.—.
— Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko. —
F. DUŠEK v Opočno št. 77
1631 Češko. 32

= Fotografski umetni zavod = Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

— Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini. —

Podjetje betonskih stavb!

Brata Seravalli & Pontello

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 19.

3060

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

52-1

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodometov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovniško izvedena. — Cena najnižja. — Jamstvo. — Zastop. svodov patent „Thru“.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2973 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.



Glogowski & Komp.

c. in kr. dvorna založnika

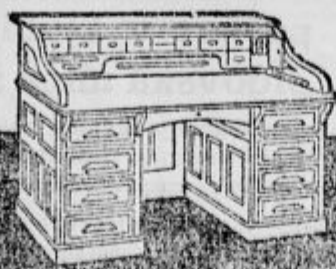
Dunaj I, Franz-Josefs-Kai 15 in 17

454 34-1

priporočata



Praktično
in
priročno.



Remington-samopisnice
(pisalne stroje) model X. in XI

kakor tudi pisarniške potreščine, pohištvo, n. pr. ameriške pisalne mize ki so izredno praktične
:: za porabo. ::

Prospekte zastoj in poštnine prosto.

Za sport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emuliranje, poniklanje ter popravila: solidno in ceno.

Karol Čamernik
Ljubljana, Dunajska c. št. 9.



Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoča in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1-40 in K 2-— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel or. izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi
Elizabetna cesta št. 5 nova.



Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
manjšino potovati naj se obrnejo
na
Simona Šmeletra
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Kuharstva Pojasnila daje se brezplačno

Telefon 177.

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gospodom gostilničarjem in
p. n. slavnemu občinstvu
priporočam

zagrebačko in
češko pivo

Najcenejše

DEŽNIRE IN SOLNČNIRE

3436 domačega izdelka 52-1
priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
— prečastiti duhovščini —

JOSIP VIDMAR

— v Ljubljani —

Pred stolijo št. 19. Stari trg št. 4. Prošernova ulica št. 4.
— Popravila točno in ceno. —



Telefon št. 12017.

Osrednja banka čeških hranilnic

Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22. — (Ustredni banka českých spořitelien) — Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22.
Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/4%. — Kapovanje in prodaja vrednostnih papirjev. — Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.
Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4% in 1/4% upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4% bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kaveje.

Telefon št. 12017.

Del. kap. 7.000.000 K
Telegrami: Sporebanka.
Depoziranje kavej in
: vadij raznih vrst :
: Eskont menjic samo :
: denarnih zavodov :
: Bankovne informacije :
: in svete brezplačno :

Velika zaloga juvelov, zlatnine, srebrnine ter raznih ur.

Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zapriseženi sodnijski
cenilec. 195 52-1

Ljubljana, Wolfove ulice šte. 3.

Dr. Klauka

izdelovatelj kirurških in ortopedičnih predmetov in bandaž,
Ljubljana, Prešernove ulice 5.

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavice za krčne žile, kulne pasove, vsakourstne brizgalke, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumijskih posteljskih podložk. Vse bandage se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. Zunanja naročila se točno, hitro in diskretno dopošiljajo. — Galvanični poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno. 3 5



Stambilije

vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 6.

Ceniki franko. 3450 52 1

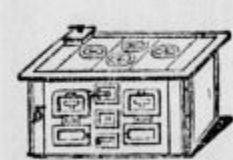


Ustanovljeno 1862. Telefon 584.

RUDOLF GEBURTH, DUNAJ

C. IN KR. DVORNI MAŠINIST
VII. Kaiserstrasse šte. 71, vogal Burgasse,
največja in najbogatejša zaloga vseh vrst

kurilnih peči posebno finih v vseh barvah, v
peči za reguliranje (Füllöfen) od 15 K višje,
peči za trajno kurjavo za premog
ogrevanja, štedilniki, strojni štedilniki
v vseh velikostih



železne peči s pečnicami
za dve ali tri sobe
peči in kamini za plin.
Ceniki zastoj in
franko. 2442



Kdor je siv, izgleda star.

Izborne, zlatene neškodljivo barvilo za lase in brado sta
1. Vitek-ov „Immerjung“, rdečk, ružave in črne barve.
Barva takoj in trpežno, 1 kart. K 4.—
2. Vitek-ov „Nucia“, enojna steklenica K 1.—. Ti barvili
sta tisočkrat preizkušeni. Edino pristni iz kem. laboratorija

FR. VITEK & Co. PRAGA. 1021



Pred uporabo.



Po uporabi.

Zahtejte le Vitekove izdelke in odklanj. odločno vse drugo.
Dobl se pri: Ant. Kancu, T. Menclingerju, Ljubljana.

Dragotin Majce

čevljarški mojster

Ljubljana, Radeckega cesta 2

Priporočam se velečastiti duhovščini
in slav. občinstvu v mestu in na deželi
v obila naročila. Izgotavljam natančno
po meri ter isto ohranjam za prihodnja
naročila. Obnovitev naročila zadostuje
po dopisnici. Na željo pridem tudi na
dom. Cene zmerni! Postrežba točna!
3292

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti,
- žimnati modroci, otroški vozički itd. -

Najnižje cene. 2832 51-11 Najsolidnejše blago.



Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključni-
carstvo. Hidraulične vidre in sesalke.

Josip Weibl

I. Spreitzer-ja nasled.

Ljubljana, Slomškove ulice 4.



Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to
stroko spadajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne
križe, štedilnike, strelovođe, železna okna, železne stole i. t. d. i. t. d.
Specijaliteta: valjični zastori in solčne plati po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi oporami brez vijakov.

3050

Priporoča se

veletrgovina železnine „Merkur“

Peter Majdič v Celju.

1081

!!! Največja zaloga !!!

moških in deških oblek

A. Kunc

Ljubljana, Dvorni trg 3 !!! Podružnica:
Dovo mesto, Glavni trg.

1422 100 1

FR. SEVČIK,

puškar v Ljubljani
Židovska ulica št. 8

priporoča svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi
belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi
glede strela vse druge puškarske izdelke.



Posebno dobre so lahke trocevke in puške
z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika
izbira pušk brez petelinov (Hammerless). Naj-
novejši topiči, velika zaloga vseh lovskih po-
trebščin kakor tudi potrebščin za ribiče,
strelivo po najnižjih cenah na razpolago,

Popravila izvršujem naj-
ceneje, točno in zanesljivo
v lastni delavnici. Od zunaj
naročenostvari odpošiljam
s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj
in poštne proste.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 280,
belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8,
sivga puha K 8, belega K 10, pranskega puha K 12, od
5 kg nadalje poštne proste.

Dovršene postelje bogato napol-
njene, iz zelo
gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali
rumenega inlet-nanking-blaga, 1 pernica vel. 180x116
cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako
lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom
K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3,
K 350, K 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20;
vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 450, 5—, 550. Spod.
pernica iz gradla 180x116 cm K 15—, 15— razpoliža
proti povzetju pošt. prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1010. Češki les.
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. —
Ceniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem
F 716 posteljnem blagu zastoj in pošt. prosto. 52-1

2970 52-12



Stoj prijatelj!

1068 Preden kupiš ali izposodiš

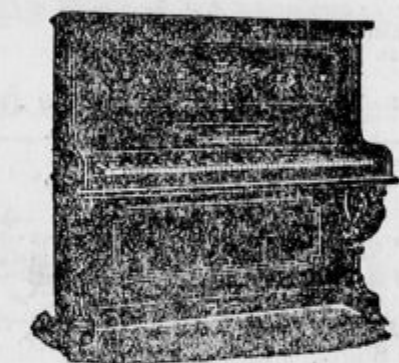
klavir ali harmonij

potrudi se še k rodoljubu, edini narodni tvrdki

ALFONZ BREZNIK Gradišče 11
(mestna hiša)

Prepričaj se o blagostojnosti in najtrpežnejši konstrukciji
mojih instrumentov iz prvovrstnih najboljših tvornic.

Najcenejša najemlina



Jamstvo deset let

Kot strokovnjak in učitelj Glasbene Matice in zaprisežen
izvedenec c. kr. deželne sodnije jamčin za vsak instrument,
ki sem ga preizkusil sam. —
Prodaja proti ceniku z izrednim popustom
tudi na najmanjše obroke brez zadatja

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj **A. REPIČ**,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 1810 52-1

Perje za postelje in puh

2899 priporoča po najnižjih cenah 52-1
F. HITI pred Škofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Priporoča se:

Hotel pri Maliču

(nasproti glavne pošte) v najprometnejši legi
mesta. — Sobe za tujce od 1:20 K naprej.
restavracija v hiši.

Oddajajo se tudi mesečne sobe po zni-
žani ceni. 484 52-1

Motorje najboljšega
sistema,

mline in stiskalnice
za grozdje in sadje.

Železne blagajne,
stavbene potrebščine

in vso železnino ::

dobavlja po najnižjih
cenah slovenska vele-
trgovina z železnino
Fr. Stupica
v Ljubljani, Marije
Jerezije cesta šte. 1.

IGNAC FOCK V KRANJU

paro-tovarna za milo, surovi margarin, kristalno sodo in stearinske sveče

Častiti duhovščini priporočam stearinske sveče za cerkveno rabo z znamkami „EXCELSIOR“ in „SUPERIOR“.

priporoča mila vseh vrst, toaletna mila, glicerinska in jedrnata, stearinske sveče znamki „ELEKTRA“ in „SOLNCE“, posebno pa milo v prid „družbe sv. Cirila in Metoda“ z znamko: 20. IX. 08 in blagovestnikov ki je produkt moderne kemije zato neprekosljivo blago.

Največje in najstarejše slovensko podjetje!

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:
„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—
„Curier“ kolesa „ 115.—
Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši
šivalni stroji od K 66.— naprej. (1)
Za prekupevalce ista cena, kakor v tovarni!
Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vse blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.



2054

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

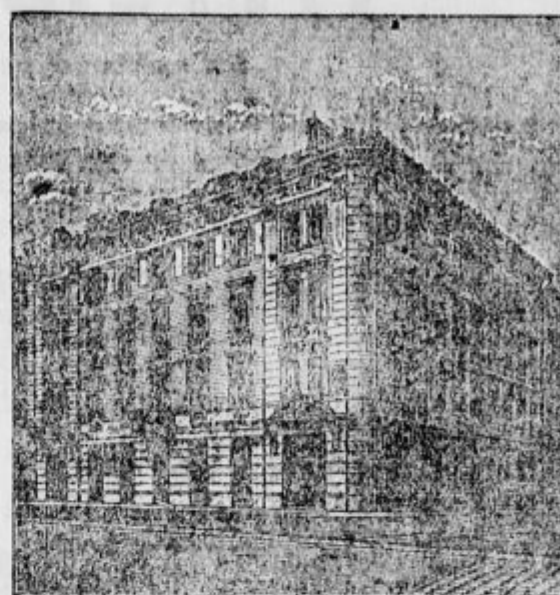
**nagrobni vencev
in trakov z napisi.**

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

- Cene brez konkurence! -

Ustanovljena leta 1882.

Telefon števil. 185



Ustanovljena leta 1882.
Poštne hranilnice račun števil. 828-405.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu **v Ljubljani** na Dunajski cesti števil. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad K 71,417.344-75

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi hranilne vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad K 17,102.911.27
Upravno premoženje K 17,519.983-93
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj
in praznikov.

114

52-1

POZOR!

2977

Slovenska modna trgovina
modni salon za **moderne** damske klobuke

SLOVENC!

52-1

A. VIVOD - MOZETIČ, LJUBLJANA

Stari trg 21, filijalka v KRANJU na Glavnem trgu se naj-
vdanejšje priporoča velečenjenim damam.

SVOJI K

Klobuke sprejemam v popravilo.

SVOJIM!

845 52-1



Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem,
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.



Na naših parnikih „Finland“, „Kronland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomina“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vijudna postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno cenejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tiskarju“ 188 (52-1)

VODOVODI
kanalizacije, kopališča

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastoj, ko se poveri delo.

Inženier-hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavil: Lachnik, Ljubljana.

Delniška družba združenih pivovarov Žalec in Laško
priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187)

Pošiljatve na dom sprejema restavracija „Narodnega doma“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Ponudimo vsako poljubno množino

Zarezane strešnike (prve vrste) za privezati ali pribiti na late
torej popolnoma varno proti nevlhiti),
zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče
za tlakanje cerkvâ, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana.

Na zahtevo pošljemo vzorce in prospekte takoj brezplačno.

468 52-1

Izvolite pisati po vzorce!

V. J. Havliček a bratr v Poděbradech (Česko)

Izvozna tvrdka priporoča lanenega in modnega blaga v različnih vrstah:

Samo pri nas pristno!

Modno sukneno blago

Jesenske 1909/10 zimske novosti

Dobite najboljšo!

Barhenti Opreme za neveste Flanele

Vzorci franko. — 1 zavoje 40 m pralnih ostan-
kov okusno odbranih za K 18. — franko po povz.



Velik in dobro poznat mlin za
pšenico in rž išče radi pospeševanja pro-
daje za Ljubljano in okolico zmožnega,
strokovno izvežbanega in dobro upeljanega

ZASTOPNIKA.

Ponudbe pod »Primissima K 8030« na
Haasenstein & Vogler A. G. Wien I.
2765 5-1

SINGER

„66“
najnovejši in
najpopol-
nejši šivalni
stroj.



SINGER

stroje
dobite le v
naših trgo-
vinah.
402 24-2

Singer Co. akc. družba za šiv. stroje.

Novomesto, Veliki trg 88.

Pozor!

Prodaja

Pozor!

najnovejše obleke jesenske in
narejene zimske, za
gospode, dame, dečke in deklice po naj-

nižji ceni edino

2629 1

konfekcijska trgovina **A. LUKIČ**, Pred škotijo 19.



Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu si ujam uljudno naznanjati,
da sem svoj brivski in frizerski obrt presellil
v hišo na Sv. Petra cesti št. 32
poleg kavarne „Avstrija“.

Salon za dame s posebnim vhom in se-
pariranimi oddelki. Poleg umivanja glav, vsako-
vrstno friziranje in barvanje las, priporočam
svoj gorki in mrzli zdravniški priporočeni su-
šilni aparat. Izvršujejo se vsa lasna dela. Vpletke
(kile) striženih in zmešanih las v veliki izbiri.

Z vsem spoštovanjem se priporoča

M. Podkrajšek

frizer za gospode in dame, Sv. Petra cesta 32.

Otvoritev gostilne.

Podpisani dediči uljudno naznanjamo, da
smo otvorili

na „Friškovcu“ novo gostilno,

kjer točimo pristna dolenska vina.

Dobé se tudi redno razna mrzla jedila.

S spoštovanjem

Grajzerjevi dediči.

2781 1-1

Krasne klobuke za dame,

kakor tudi za deklice in otroke, najnovejše mode,
v največji izbiri priporoča po zelo ugodnih cenah

modni salon B. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte, Ljubljana.

2643 20-1

Betonsko podjetje

Tvornica cementnih izdelkov, umetnega kamnja in marmorja.

ZAJEC & HORN

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 73,

Filijalka na Pešati, pošta Dol pri Ljubljani

Priporočamo bogato zalogo umetnega kamnja: cevi, okrogle in ovalne,
(patent Kielberg zastopstvo za Kranjsko), stopnice, (najelegantnejši vzorci,
brušene in polirane), mozaične, kakor tudi hidravlično stisnjene metallique-
plošče za tlakove za cerkve, veže, kuhinje, hodnike, trotoarje v raznih
barvah in vzorcih, podboje, križe, nagrobne spomenike, okvirje, postamente,
balustrade, ornamente, facade i. t. d. — Opozorjamo posebno na prekrasne
plošče iz umetnega marmorja (Carralith-patent) za obhajilne mize, oltarje,
za prevleko lisen, stebrov i. t. d. Gospode interesente, zlasti preč. duhovščino
in stavbinske mojstre vabimo najuljudneje, da si ogledajo na licu mesta blago.

979

CENIKE IN VZORCE POŠILJAMO RADE VOLJE NA ZAHTEVO.

Daje po

4¹/₂ %

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4¹/₂ % brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7¹/₂ letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice.

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Delniška glavnica -
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-
koči račun, ter je obrestuje po čistih 4¹/₂ %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice

Spljet, Celovec

- in Trst -

- Rezervni fond -
K 300.000.